

MAREC

3

1935

LETO VI.

žena in dom

PRILOŽENI STA KNJIGI: Andeas Latzko: Sedem dni (I. del, mehko vezan ali oba dela vezana v platno) Nikolaj Ljeskov: Askalonski hudobec (mehko vezan. Ta knjiga, vezana v platno, bo priložena četrti številki).

*„Umazan
ne moreš
obleči
nove
obleke!“*

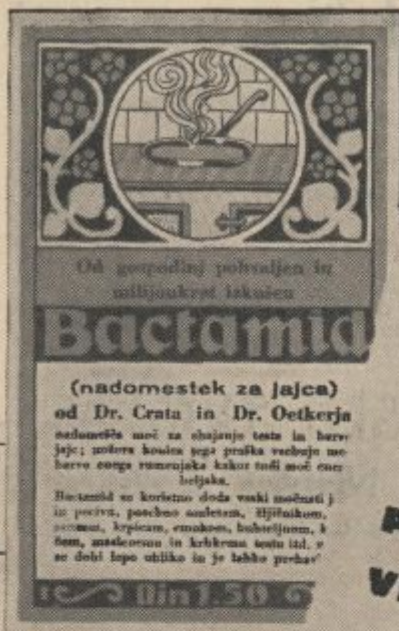
... Zadnjikrat, ko si imel nove hlače, si vanje kar hitro luknje napravil. To pot pa obleke že ne boš tako hitro strgal. Krojač ti jo je urezal iz Skabernetovega blaga. Čeprav sem blago dobila zelo poceni, je vendar tako močno, da bo to obleko za teboj še Janezek nosil.“

Tudi Vi oblecite svojo družino z blagom trrdke

Velika izbira, dobro blago, nizke cene!

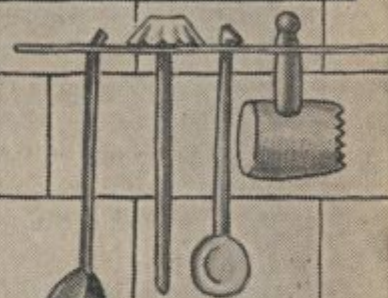
Do preklica dajemo blago tudi na vložne knjižice Mestne hranilnice, Ljubljanske kreditne banke, ljudske posojilnice itd.

*A. E. Skaberné
Ljubljana*

GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA
JED LE S PRAVIM
DOMAČIM IZDELKOM.

JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D.A.OETKERJA

Nadalje proizvajamo še:

pudinge

kreme

šartlje

itd.

ZA POMLAD 1935

naša posebna ponudba dosedanjim in bodočim odjemalkam in odjemalcem.

Damsko volneno za oblekice od Din 23:— naprej
Damsko sportno za plašče od Din 48:— naprej
Georgette voile 130 cm v vseh barvah od Din 68:— naprej

Novosti za damska in moška oblačila ter manufakturo sploh dobro in poceni priporoča znana tvrdka

NOVAK / KONGRESNI TRG 15
LJUBLJANA / PRI NUNSKI CERKVI

— Ali se sme kaditi v tem kupeju, gospod sprevednik?

— Ne sme se, gospod.

— Odkod pa potem toliko dima?

— Od kadilcev, ki me niso vprašali.

*

Razbojnik stopi pred sodišče. Pred razpravo ga vpraša predsednik:

— Ali želite, da vam sodišče postavi branitelja?

— Branitelja? Ne, ne, hvala, gospod predsednik, rajši bi imel dve dobri priči, če mi ju morete dobiti.

*

Gospa: «Kako to, da ste tako hitro prišli iz gledališča, Micka? Kaj vam predstava ni bila po volji?»

Micka: «Oj, prav lepo je bilo, konec prvega dejanja pa sem šla. Nisem mogla čakati, ker je bilo na pro-

gramu zapisano, da se godi drugo dejanje dve leti pozneje.»

*

Prvi zdravnik: «Gospod kolega, ali ste imeli v svoji praksi težji slučaj, ko ste pogrešili?»

Drugi zdravnik: «Sem. V dveh pregledih sem ozdravil nekoga, o katerem sem pozneje zvedel, da je milijonar.

Službe dobi:

1.) Dobra hiša na Gorenjskem sprejme izobraženo, snažno in pošteno natakario.

2.) Zdravo, pridno, zanesljivo in pošteno dekle, ki zna kuhati in ima veselje do otrok, dobi službo v Celju ali Ptuj.

Ponudbo pošljite upravi, Dalmatinova ul. 10.

Za spomladansko zdravljenje.

Človeško telo moramo očistiti od nakopičenih in telesu škodljivih tvarin ter mu dovajati nove in oživljajoče soke. V ta namen se priporoča naravno zdravljenje z **zdravilnim čajem „PLANINKA“**, ki je pripravljen večinoma iz najboljših planinskih zelišč in je njegovo koristno delovanje že priznано v znanstveni medicini.

Izkušnje mnogih let nam potrjujejo, da je **„PLANINKA“ zdravilni čaj** zelo dobro ljudsko zdravilo, ker izhajajo njegove sestavine iz znanstvene in deloma tudi iz ljudske medicine.

„PLANINKA“ zdravilni čaj je dober regulator za čiščenje in obnavljanje krvi. Radi tega učinkuje 6 do 12tedensko zdravljenje s **„PLANINKA“** čajem izredno dobro:

pri slabi želodčni prebavi in zaprtju,

pri slabem in nerednem delovanju črevesja in napetosti telesa,

pri omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi,

pri obolenjih sečne kisline in hemoroidih (zlati žili),

pri obolenju jeter,

pri nervozni in živčnih boleznih.

Zahtevajte v lekarnah izrecno:

„PLANINKA“ čaj BAHOVEC

v plombiranih paketih z varstveno znamko in imenom proizvajalca:

Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana.

Reg. št. 76 z dne 5. II. 1932.

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Varstvena znamka

MR. BAHOVEC

PLANINKA

zdravilni čaj

Vljudnost je kraljevska, redoljubnost pa ženska čednost!

Pomislite, kako bi bilo v hiši, ko bi imele ženske doma vse v neredu. Vse bi bilo narobe. V družini bi bila večna zmeda in prepir.

Tako, kakor ljubite red doma, tako bodite redni tudi zunaj doma. Zato Vas naša uprava lepo in vljudno prosi, da v redu in o pravem času plačujete tudi svoje mesečne ali četrtnetne obroke za naš list.

Pri tem prosimo, da uvažujete tole:

1.) Tiste, ki ste naročnino že nakazale, sprejmite našo iskreno zahvalo.

2.) Tiste, ki imate še kakšen zaostanek, ga še danes nakažite.

3.) Vse tiste, ki to zmorejo, prosimo, da nakažejo naročnino za vse leto.

4.) Tiste, ki jim to ni mogoče, pa prosimo, da nakažejo naročnino vedno za četrto leta ali vsaj za en mesec naprej.

5.) Doslej ste dobili tri številke. Prosim Vas, pogledajte, če ste naročnino za letošnje prvo četrtnetje že poravnali.

6.) Položnico smo priložili prvi in drugi številki.

7.) Naročnice, ki dobivajo leposlovne knjige, dobe vsak mesec položnico v knjigi.

8.) Vse druge pa dobe položnico priloženo četrtneti, šesti in deveti številki. Vsak mesec je ne moremo prilagati, ker so položnice predrage.

9.) Če položnico izgubite, dobite drugo za 25 par na vsakem poštne uradu. Na takšno položnico napišite naš naslov: «Žena in dom», Ljubljana, števil. 15.490.

10.) Kadarkoli bi radi kaj vedeli, ali kadar imate kakšno željo, ali če ne dobite knjige in lista, če se možete ali če se preselite, preberite vselej članek «V Vašo korist», ki je na strani 30 in 31 v prvi letošnji številki.

11.) Za pridobivanje naročnic pogledajte nagrade, ki so razpisane na 30. strani. V ta namen uporabite priloženo rumeno nabiralno dopisnico.

Če se boste ravnali po teh naših nasvetih, Vas zagotovimo, da dobite vse o pravem času in v najlepšem redu. Potem tudi nam prihranite mnogo dela, sebi pa napravite veselje.

Vas lepo pozdravlja

Uprava.

Nikarte obupavati!

Uredništvo dobiva dan za dnem z različnih strani obupne prošnje za pomoč. Konec teh prošnje se navadno glasi: «Če mi Vi ne boste pomagali, mi ne preostane nič drugega, kakor da si vzamem življenje!»

Prav radi verjamemo, da se pri marsikateri naberečasoma toliko gorja, da jame obupavati sama nad seboj. Vemo pa tudi, da ni tako lahko skočiti v vodo, kakor se to napiše. Tudi radi verjamemo, da so v življenju marsikateri človeka trenutki, ko misli, da mora obupati. Toda za smrt je še vedno časa dovolj. Noben udarec usode ni tako hud, da bi se ne mogel izravnati. Zakaj bi se takoj vdajali obupu? Zakaj bi mislili kar naprej na svoje gorje? Razmišljajte rajši, kaj bi storili, da bi si to svoje gorje olajšali. Razmišljajte, kako bi poiskali izhod iz stiske. Videli boste, da Vam bo to prej ali slej uspelo, če ne na ta, pa na oni način. Zakaj bi se zanašali samo na druge, da bi Vam pomagali? Saj ti tudi ne znajo delati čudežev. Če se obrnete na nas, da bi Vam pomagali, moramo tudi mi razmišljati in ugibati, kaj bi se dalo z naše strani ukreniti, da Vas rešimo iz stiske. To je pa nam veliko težje kakor Vam, zlasti če ste prišli po lastni krivdi ali nerodnosti v neprijeten položaj. Nekaj boste gotovo pogodili. Kaj bi pa bilo, ko bi si vsakdo, ki ga doleti takšna ali drugačna nesreča — in koga ni dohitela še nobena nesreča? — takoj jemal življenje!

Mi radi pomagamo, kolikor je v naši moči. Toda z grožnjami nas ne more nihče k temu prisiliti. Vse, kar storimo, storimo iz dobre volje in iz lastnega nagiba. Kadar je pa kakšna zadeva le preveč zamotana, smo pa tudi mi v zadregi za nasvet.

Celo najlepší kostanjevi lasje še pridobe

Pravilno negovani lasje še vedno niso pravilno negovani kostanjevi lasje! Če imate kostanjeve lase, morate kaj več storiti zanje: lase morate redno umivati ... z Brunetaflorom.

Brunetaflor deluje naravno in na svoj posebni način, ker ima v sebi hequil. S tem je posebno poudarjena kostanjasta barva — barvna snov temnih las. Lasje dobe čudovit blesk in nenavaden lesk!

Zajamčeno
brez sode in brez kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLORE

V pisnih, v katerih prosite za svet, povejte vse po pravici. Zapišite vedno tudi svoj naslov in priložite znamko za Din 4—, pa dobite pismen odgovor. Zasebnih zadev, ki drugih ne zanimajo, v listu ne moremo obravnavati.

Povemo pa še enkrat: življenje ni nikdar tako obupno, pa naj pride nad Vas, kar hoče, da bi morali zato izgubiti glavo in napraviti kaj, kar se ne da več popraviti.

Far vzhodni
naše
Korenčice:

Vremeladi 1935

100 LET OBSTOJA

P'IPRAVILI SMO VAM POSEBNO IZBERO

MANU-
KTURNA
VELE-
OVINA

F. KS.

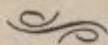
Souvan

LJUBLJANA, MESTNI TRG 24.

ŽENA IN DOM

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO ŠTEV. 3 MAREC 1935 LETO VI

Drage naročnice in bralke!

Nekatere države so uvedle „dan knjige“. Kakor praznujemo materinski dan, dan miru, dan varčevanja, tako praznujejo zdaj tudi v Nemčiji, Franciji in Angliji dan knjige. Dolžnost vsakogar je, da vrne tisti dan svojim prijateljem in znancem knjige, ki si jih je izposodil, prav tako je pa tudi njegova dolžnost, da kupi knjigo, če jo je morda izgubil ali pokvaril. Poštni uradi teh držav so uvedli za dan knjige znižano poštno pristojbino. Tako lahko po pošti za majhen denar pošljemo knjige, ki smo si jih izposodili. Te ugodnosti uživajo tudi knjigarne, ki ta dan razpošiljajo knjige.

Želeti bi bilo, da bi tudi pri nas uvedli dan knjige. Vsaka izmed vas, ki ima doma knjižnico, ki si jo je s trdom in z žrtvami zbrala, ve ceniti njeno vrednost. In kako žalostna je, če ji kdo vrne pokvarjeno, umazano in raztrgano knjigo, ki je bila skoraj nova, ko jo je dala iz rok. In kako hudo ji je, če ji prijateljica knjige sploh ne vrne, čeprav so minuli že meseci, odkar si jo je izposodila.

Gospodinja, ki ljubi red, vrne knjigo takoj, ko jo je prebrala. Ko si jo izposodi, jo zavije v papir, da se ne zamaže, nikoli ne dela vanjo oslovskih uhljev in nikoli ji ne pride na um, da bi s tvinčnikom pisala v knjigo svoje opazke, ki bi bile morda zanjo prav zanimive, vendar za lastnika knjige vse prej ko dobro došle.

Pravilno je, da si izposojamo knjige v javnih knjižnicah. Jenkočutnemu človeku se upira, da bi prosil prijatelja za knjige iz zasebne knjižnice, ker dobro ve, da mu prijatelj — naj ga ima še tako rad — le nerad posodi knjige.

Vsaka izmed vas si pa lahko sama sestavlja svojo knjižnico. Dovolj založb imamo, ki ustrezajo vsem okusom in vsem slojem. Imoviti ljudi si lahko kupujejo knjige, ki so drage, so pa založbe — med njimi prva založba Evalit — ki nudijo svojim čitateljem prekrasne knjige z umetniško vrednostjo za tako majhen denar, da si ga lahko vsaka utrga.

Trav lepo vas vse pozdravlja

uredništvo.

Umirajoče gosli

ravico do smrti imajo tudi druge reči», je rekel Jurij Sina svojemu prijatelju in segel po etuiju, ki ga je oprezno odprl. V njem so ležale razbite, v obledelo svilen ruto zavite gosli.

Ostanki so še pričali, kakšen lep instrument je to bil.

«Molče sem danes gledal, kako so jih razbile nespretno roke mojega sina, ki jih je vzel prvič v roko — najdragocenejši instrument, ki sem ga kdaj imel. On se je nasmehnil, češ: to je stara šara. Zanj sem hranil gosli — leta in leta...» Potegnil je z roko po uničenem instrumentu.

«Zakaj nam prizadevajo največjo žalost tisti, ki jih najbolj ljubimo?» Mojster Baltazar Haberer iz Mittenwalda je bil izdelal gosli leta tisoč osem sto dvanajstega, ko je divjala velika vojna vihra po snežnih poljanah okoli Moskve.

Gorski vetrovi so jih učili nizkih glasov in hudourniki veselega vriskanja, toda v marčnih nočeh, ko pihljajo južne sapice, so se naučile od ptic selivk tesne, silne pesmi o popotnem hrepenenju. Ob nedeljah jim je zvenel iz bližnje cerkve v globoki veri Sursum corda. Samo enega napeva niso poznale — ljubezni.

Malobeseden, z daljnovidnimi očmi je sedel mojster Baltazar v delavnici, z balkona nad njo, zgrajenega iz cemprirovega lesa, so razširjali svoj vonj bagreni planinski nageljčki. Gorski veter pa je hrumel z deročim hudournikom mimo hiše.

«Naprej, — naprej, nikoli več se ne bomo videli», je mrmral stari goslar. «Samo moje gosli, te ostanejo.»

«Mojster Baltazar, Bog daj!» je zaklicalo skozi vrata delavnice. «Gosli bi rad kupil.»

Sovraštvo je zasijalo iz goslarjevih oči, ko je stal mladi človek pred njim. Da bi moral dati svoje gosli za denar tujim ljudem...

Dolgo je trajalo, preden sta se pogodila.

Z goslimi v vreči se je odpravil Ludovik Egghofer iz Werdenfelsa s petelinjim peresom za klobukom na proščenje — da bi tam igral.

In ondasi se naučile gosli pesmi ljubezni.

Vojenec slovečega izdelovalca gosli v Mittenwaldu z muzikalnim bremenom

Veronika, kmetiška hči iz Waidhofa, je bila na proščenju, tam je slišala Egghoferja, kako je igral na gosli. Vino je bilo rdeče in hladno in je sililo kakor ogenj v žile. Gosli so vriskale — toda noč je postala burna, in noži so se zablistali. Gosli so vriskale in pele svojo omamljivo pesem — to je plačal Egghofer s svojim mladim življenjem.

Pogodil ga je nož, ki ga je ljubosumnost vodila. Huda je kri v gorah!

Veronika je vzela skrivaj gosli iz rok mrtvega mladeniča. Šla je v Altdetting in jih žrtvovala nebeški Devici.

«Veselite se življenja,
dokler lučka še gori...»

Vsak večer, ko se naredi mrak, stoji slepi muzikant ob vratih kavarne. Tiho se razlegajo zvoki gosli po vedrem hrupu majskega večera.

Španski bezeg opojno diši... Ženske nosijo šope šmarnic, njih smehljaji pozdravljajo ljubljence — pozdravljajo veselo muzikanta, ki ni nikoli videl ženskega smehljaja...

Iz temote njegovega življenja se dvigajo zvoki — smehljaj iz globokega morja bolečin. Skopa sreča, ki da slepo rojenemu svoje gosli.

Vonj španskega bezga in ženski smeh...

«Veselite se življenja...» pojejo gosli.

Pri svetniku Hochleitnerju imajo domač koncert.

Nekaj starejših gospodov, ki je življenje nanje pozabilo, se tu snide vsak sobotni večer. Hiša stoji na stari bastiji in gleda iz svojih mnogih oken v Dunajski log...

V modri sobi v tinu nad mizo izza časa Marije Terezije visi pastelna slika v ovalnem okviru. To je Mici Lerchnerjeva, preden se je poročila s Coromlo.

Svetnik Hochleitner je obrnil svoj stol tako, da lahko gleda med muziciranjem sliko.

Dolgo ubira svoje gosli. Stare, dragocene gosli, ki jih je bil dobil neki dan med staro šaro pri starinarju. Biserni glasovi beže preko strun — kakor klici kosov v tistih spomladanskih večerih v Schwarzenbergovem parku, ko sta se on in Mici tam sešla, preden so jo starši pregovorili, da se poroči s Coromlo.

* «Ali bomo že?» je vprašal nestrpno kustos Havliček s svojim grillparzerskim obrazom.

Sladko in čisto pojejo gosli med ostalimi instrumenti: Mozartova mala nočna muzika.

Od Dunajskega loga prinaša južna sapica mehki dih temnomodre spomladanske noči.

Jurij Sina je šel iz mesta tja, kjer so se bili utaborili cigani, zunaj na velikem strelskem travniku.

V mojstrovni delavnici

Že od daleč so mu udarile gosli na uho. Strastno, kakor zna igrati samo cigan — gnan od temne sile, ki ji ni nihče kos.

Tiho je stal in poslušal, da bi ga cigani ne zagledali.

Zviškoma se je odtrgalo iz njih srede dekle in se zagnalo proti njemu.

«Dajte kaj!» je prosila. «Dajte kaj, lepi gospod!»

Prijel jo je za roko. «Kdo je tisti tam, ki igra?» In pokazal je na godeca.

«Gyuri.»

«Pokličí ga sem.»

Gosli so utihnile. Cigan je prišel.

«Ali bi mi hoteli prodati gosli?»

Ta ga je debelo pogledal in se ozrl na dekle, ki je stalo tik njega. «Cigani smo revčki — vi ste bogat gospod. Koliko mi daste?»

Ko je cigan zaslišal, kako mu denar v žepu žvenketa, so se mu zaiskrile oči.

Najmanjši violinici na svetu, ki se razločujeta od normalne violine samo po glasovni moči. Izdelal ju je francoski mojster Ferron

«Pet goldinarjev.»

Cigan je odmajal z glavo in pomolil vseh deset prstov kvišku. Vedel je: če dobi te goldinarje, bo dekle njegovo.

In dal je gosli.

Tako je kupil Jurij Sina za deset srebrnih goldinarjev gosli mojstra Baltazarja Habererja iz Mittenwalda.

*

Jurij Sina in njegov sin sta se vrnila z vsakdanjega izprehoda domov.

Molče sta sedela oče in sin. Imela sta vsak svoje misli.

«Kakšen etui je to, ki leži na mizi kraj tebe?»

«To so moje stare koncertne gosli.» Jurij Sina je odprl etui iz mahago-

nija in odvil iz tenke svilene rute dragoceni instrument. Podržal jih je malo v rokah — oči so mu žarele v tujem, močnem ognju — zadovoljno je pogledal gosli, potem jih je podal sinu.

«Tvoje naj bodo. Zate sem jih hranil...»

Sin je vzel gosli, jih radovedno pogledal in vzdignil lok. In gosli so oblastno zapele...

Oče je bolešno zaprl oči. Nenadoma se je utrgala struna — kakor rahel bolešni glas...

Nestrpno je zagnal sin gosli na mizo, da so padle na tla in se razbile.

Ali se ni razlegnil smrtni krik človeka po tihi sobi? Življenje, ki se je razletelo in mu ne bo več odmeva.

Molče je pokleknil Jurij Sina na tla, pobral kose starih gosli in jih zavil s trepetajočimi rokami v svileno ruto. Sin se je smejal in odšel.

Jurij Sina se je zdrnil iz globokih misli.

«Daj mi moje gosli», je poprosil Jurij Sina.

Prijatelj mu je podal etui.

Sina je naredil, kakor bi ga hotel še enkrat odpreti — potem je pa porinil etui hitro na žerjavico v kamln.

Tiho sta sedela oba prijatelja drug ob drugem in gledala, kako plapolajo plameni... Prijetni duh gorečega žlahtnega lesa je napolnil sobo, in iz prasketanja plamenov je vzpuhtelo nekaj kakor poslednji dih zvoka — zahvala tistemu, ki je odrešil gosli življenja...

Elko Justin: Beethoven (lesorez).

Tragika Beethovnovnega življenja

Umetnikom življenje navadno ni posuto z rožicami. Nešteti žalostni primeri so nam to potrdili. Vendar nahajamo v človeški zgodovini malo tako obupnih primerov, kakor je primer velikega skladatelja Beethovna.

Beethoven je bil rojen l. 1770. v Bonnu. Pozneje je dolgo časa živel na Dunaju, kjer je tudi l. 1827. umrl. Od l. 1812. dalje je bil skoraj popolnoma gluhi. Predstavite si: glasbenik in gluhi!

Bolezen se mu je oglašala že l. 1796. do l. 1800. «Lahko ti povem,» je pisal tiste dni Beethoven svojemu prijatelju Weglerju, «moje življenje je obupno. Zdaj bo kmalu dve leti, odkar sem se začel ogibati družbe, saj ne morem reči ljudem: gluhi sem!... V gledališču moram sedeti tik zraven orkestra, da lahko slišim igralca. Visokih zvokov raznih instrumentov in visokih glasov ne slišim. Kolikokrat sem že preklel stvarnika zaradi svojega življenja...»

Beethoven je bil samec. Zadnja leta je živel samotno življenje, vendar je bilo to življenje polno moči, strastnega ustvarjanja in obupnega upora. Svoje najlepše skladbe je ustvaril v času, ko je bil skoraj že popolnoma gluhi. Sam jih ni nikoli slišal — vendar jih je njegov duh do dna razglabljal. Znamenita heiligenstadtska oporoka je presunljivo spomenik njegovega mukepolnega življenja.

«O, ljudje, ki me imate za sovražnega, zakrknjenega in mizantropskega, kako krivico mi delate! Ne veste skritega vzroka tega, kar se vam tako zdi. Moje srce in moje bistvo sta bili od otroških dni prevzeti od nežnega čuvstva dobrohotnosti. Zmerom sem bil pripravljen izvršiti velika dejanja, toda premislite, da me zdaj že šest let muči neozdravljivo stanje, ki se je zaradi nespametnih zdravnikov še poslabšalo. Rojen sem bil z živahnim, ognjevitim temperamentom, sam sem bil zelo dovzeten za razporedila v družabnem življenju, in vendar sem se moral tako kmalu začeti ogibati družbe in živeti samotarsko življenje. In če sem kdaj hotel iti preko vsega tega, o kako težka so bila potem moja spoznanja, zakaj nemogoče je bilo, da bi rekel ljudem: govorite glasneje, kričite, zakaj jaz sem gluhi! O, kako bi bil mogel priznati oslabelost tistega čuta, ki bi moral biti pri meni popolneje razvit kakor pri drugih, čuta, ki sem ga nekoč imel v čudoviti popolnosti, kakor so ga le mali pred menoj imeli. O, tega ne morem. O, zaradi tega mi odpustite, da se vas ogibljem, ko bi bil rad med vami. Kakor izobčenec moram živeti. Če se približam kaki družbi, me obide proč strah, ali ne bo kdo zapazil mojega stanja. Tako je bilo tudi to poletje, ko sem živel na kmetih. Kakšno ponižanje, če je stal kdo zraven mene in slišal flavto, ki se je od daleč oglašala, jaz je pa nisem slišal. Taki dogodki so me privedli časih na kraj obupa. Malo je manjkalo, pa bi si bil sam končal življenje. Samo ona, umetnost, me je zadrževala. Nemogoče se mi je zdelo, da bi zapustil ta svet, preden dam iz sebe vse, kar sem ustvaril, in tako sem živel — obupno življenje...»

Kadar poje Dora,
je mamica srečna

Misli o glasbi

Opojnost je navdušenje. Opojnost je ljubezen. Glasba je oboje.

Povej mi, kakšno glasbo imaš najrajši, in povem ti, kaj si.

Kakor zbuja fotografija v nas spomin na ljudi in kraje, tako nam vzbujaajo melodije spomin na razna čustva.

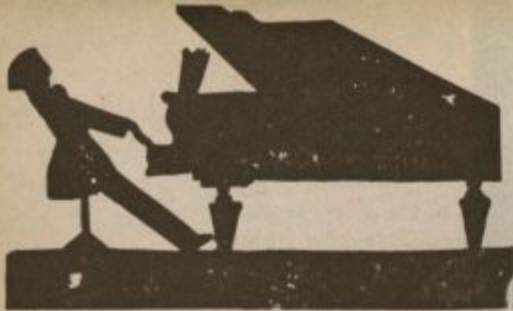
Erotika in glasba hodita z roko v roki.

Prav kakor so morfij, kokain in opij mamila, tako je tudi lepa glasba mamilo.

Če si vesel, poj! Tako boš dal svoji veselosti izraza in tvoje čustvo bo bolj ubrano. Če si obupan, poj! Obup se bo izpremenil v tiho, spravljlivo žalost, ki jo boš laže prenašal.

Na ves svet se požvižgam

Čuvstvo in razum v glasbi

Zelo pogosto slišimo povprečnega koncertnega obiskovalca, da vzklikne: «Saj je lepo, ampak kje je ostalo čuvstvo?» Še bolj pogosto stavi to vprašanje glasbeni kritik. In največkrat jadikuje na enak način nepriznan komponist, ki je mnenja, da ima na čuvstvo privilegij le tisti, ki razum odklanja.

Nekoliko poljudnih odstavkov iz snovi glasbenega razvoja in estetike glasbe bo morda pripadniku «čuvstva», pa tudi pripadniku «razuma» pojasnilo, koliko je v kaki skladbi razuma in koliko čuvstva, ali je v isti skladbi mogoče oboje ali samo eno in v katerih dobah oziroma oblikah prevladuje prvo ali drugo. Navadno ima lajik o obojem pogrešne predstave: v čuvstvu vidi rad sentiment, v razumu pa neko hladnost. Mnogokrat pa tudi zamenjava čuvstvo z občutjem.

Začnimo pri starih Grkih! Imena Sophokles, Aischylos, Euripides in Aristophanes so znana iz grške teaterske literature bolj ko iz glasbene zgodovine in estetike, Pythagorasa pa poznamo najbolj iz geometrije. Stare grške tragedije in komedije so izvajali z glasbo. Če pomislimo, da se je ta glasba morala družiti s poezijo, vidimo takoj, da je pri njej prevladovalo čuvstvo nad razumom. To opazamo od te dobe dalje pri vseh panogah one glasbe, ki se spaja v celoto neposredno ali posredno s poezijo in pri gledališču seveda tudi z mimiko, gesto in celo s sceno, torej celo z «negibljivimi» elementi umetnosti. Nevarnost pri glasbi, kjer prevladuje čuvstvo, je ta, da poudarek čuvstvene plati lahko postane nekritičen, da je «poceni» in da torej poniža glasbo od njenega najvišjega poslanstva do nižjih sfer, do ilustracije. Prav gotovo pa slikanih ilustracij na primer v kaki knjigi ne moremo staviti v kvalitetno isto stopnjo kakor slike brez tekstov (če so res umetnine!), torej tudi ilustrativne glasbe ne moremo po vrednosti enako ceniti s tako imenovano čisto ali absolutno glasbo. Epikurejec Filodem je na to opozarjal tedaj pri Grkih, vendar ni našel odmeva. Če ugotovimo, da dandanes za praktično uporabo ni od tedanje grške glasbe ostalo ničesar, moramo tudi Filodemu dati njegov «prav».

Teoretsko, torej popolnoma razumsko, se je z glasbo bavil Pythagoras. Njegove pridobitve na tem — prav za prav znanstvenem — polju so eminentne (določitev intervalov, na katerih so se razvijale skale, ki jih je pozneje prevzela gregorijanska glasba, pitagorejski koma itd.) in držijo še dandanes. Seveda z glasbo kot umetnostjo te pridobitve neposredno nimajo mnogo skupnega.

Gregorijanski koral je bil ali accentus ali concentus. Accentus je deklamatoričen način petja, kjer se suče melodija okrog gotovega centralnega tona — (n. pr. evangelij pri peti maši) — nekateri toni (pred ločili) se pa dvignejo ali padejo za kak majhen interval. Neglede na to, kakšna je vsebina besedila. Ali je tukaj v ospredju razum ali čuvstvo? Če bi bil razum, bi se morale zapeti važnejše besede močneje eventualno višje — če pa čuvstvo, pa bi moral ta način petja biti glede na svetopisemske besede na mestih naravnost ganljiv. In vendar je to petje, v bistvu vzeto, kar najbolj monotono, povrh še zavoljo nerazumljivega latinskega teksta! Vsekakor pa sili v ospredje razumska stran: vztrajanje na istem centralnem tonu, dviganje in padanje glasu na gotovih mestih in približno enaka ritmična vrednost (trajanje) vseh zlogov. Da je pri tem tudi čuvstvo, ni dvoma — drugače bi teksti ne bili peti, ampak govorjeni. Ne moremo pa najti ne logike med tekstom in to melodijo, pa tudi ne nobene čuvstvene zveze med obema. Concentus je drugačen: na en zlog pride več vezanih zapetih tonov, ki jih imenujemo melizme. Primer: *Ite, missa est!* Tukaj prevladuje gotovo čuvstvena plat, ker razumsko se melodija k temu prav gotovo ne da razlagati. Pa tudi čuvstvo se ne prilagodi tekstu samemu, ampak bolj celotnemu razpoloženju. Tako je napev na isti tekst v adventnem času čisto drugačen od napeva v velikonočnem času. Taka kolektivna čuvstva nahajamo tudi v mnogih pozneje nastalih skladbah, n. pr. v narodnih pesmih. «Gozdič je že zelen» utegne biti gotovo vsem znana. Na isto melodijo pojemo v prvi kitici «ptički pod nebom ...» kakor v tretji «k' te bodo djali v to črno zemljo». Če čujem ptičke peti, imam vendar popolnoma druga čuvstva kakor pri mislih na svoj pogreb. Pri vseh preprostih kritičnih skladbah nahajamo takšno kolektivno-čuvstveno noto, ki je najbolj prikladna navadno za zadnjo kitico. Skladatelji, ki so se naslonili na gregorijanski koral (Palestrina, Lasso, Gallus i. dr. v 16. stoletju), so zelo pazili na mojstrsko izvedene glasove v polifonem slogu (razum!), gotovo so pa dodali razumski plati mnogo čuvstva, ki ga pa ne moremo ločiti točno po tekstih in razpoloženjih — ta čuvstva lahko smatramo kot splošno religiozna čuvstva — ali pa kot razumsko zmožnost, da so se umeli v besedilo vživeti. Znano je, da niso bili vsi komponisti eminentno nabožno-glasbenih del tako verni, kakor bi se dalo sklepati iz navidezne čuvstvenosti, ki jo nahajamo v teh delih. Kot primer navajam Verdijev *Rekviem* — Verdi je tukaj najbrže s pomočjo svoje visoke inteligence zadel pravi ton. In prav Verdija stavijo kritiki radi za vzor čuvstvenega izražanja.

I. S. Bach je napisal mnogo čistoinstrumentalnih del, pa tudi mnogo vokalno-instrumentalnih. Pri njem je nagnjenost k razumski strani na škodo čuvstvene vidno. Blesteča kontrapunktika, ki v njegovih mojstrskih fugah naravnost dominira nad čuvstvom, je pač dokaz ogromnega znanja in logike; da so pa njegova dela še dandanes tako sveža kakor prej, je prav tako močan dokaz Bachove stvariteljske sile, ki si je brez čuvstva tudi ne moremo misliti.

Po Bachu so prišli klasiki in romantiki. Gotovo je Schubert (samospevi, največ na čuvstvena besedila!) bolj čuvstven od Haydna, vendar je podoba, da se Haydn vkljub temu danes drži krepkeje od Schuberta, obema pa prednjači razumski predklasik Bach. Novoromantiki z Wagnerjem na čelu so čuvstveno plat glasbe stopnjevali do skrajnosti in celo do absurda, glasba je postajala vedno bolj ilustrativna. Wagner operira z «leitmotivi», ki točno slikajo vsako situacijo, situacija se pa izpreminja zopet točno po vsebini. Zato ni čudno, da je Wagner pisal skoraj edino za gledališče, tam seveda pestrost zagotovi pol uspeha. Poleg tega je čudovito, kaj nam je vse razodel Wagner razumskega, ki se nam pa dozdeva čisto v ozadju, torej ostaja za lajika neopaženo. Da je bil Wagner po svoji človeški naravi predvsem intelektuallec in da čuvstvenih situacij ni doživljal, ampak se je v vsako umel vživeti, je razvidno že iz njegovega revolucionarnega političnega prepričanja. Če bi bil res tak sentimentalnež, kakršni so nekateri glavni junaki njegovih glasbenih dram, bi se bil najbrže za politiko manj brigal. Po Wagnerju so se in se še stalno pojavljajo vneti pripadniki «razumskih» in «čuvstvenih» smeri, ki pa razmerja med obojim ne bodo rešili. To vprašanje se rešuje pri vsaki umetnini samo. Gotovo ima vsaka res umetniška glasbena tvorba svojo intelektualno in svoje čuvstveno ozadje. V eni dobi dominira ta struja, v drugi ona: kakršna je pač snov in naloga, ki si jo umetnik postavi. Ko si je Bach stavil nalogo, da napiše preludij in fugo v E-duru, se je pač malo brigal za to, ali bo ta fuga vzbujala vesela ali žalostna čuvstva (ne občutja, ker mora biti realno občutje pri slišanju katere si bodi dobre skladbe pozitivno, t. j. radostno!), ampak je imel predvsem pred očmi intelektualno plat rešitve te naloge: pravilno, logično melodiko, pravilne harmonije in kontrapunkte ter pravilno arhitektoniko in sploh vse, kar spada k formi. Ko je pa Wagner pisal zadnje dejanje Tristana, mu je bilo gotovo prvo, da situacija na odru dobi primeren izraz v glasbi, da bo smisel besedila z glasbo poglobljen in da bo poslušalec in gledalec sočuvstvoval s Tristanom in z Izoldo. Ni pa potisnil Bach iz svojega dela čuvstvenosti, ker bi drugače ne pisal n. pr. dinamike, in še manj je zanemarjal Wagner intelekt, ker je prav v tej silno čuvstveni muzikalni drami reševal in rešil nekoliko problemov izrazito razumske narave (harmonske drznosti, novi način instrumentacije in novi način forme v ožjem smislu).

Upam, da mi je vsaj deloma uspelo prikazati nekompetenco lajika ali skromno opremljenega recenzenta, če negira pri kaki skladbi čuvstvo, ker ga on v njej pogreša. Če n. pr. Japoncu, ki mi pove kaj v svojem jeziku, rad priznam, da ga ne razumem — zakaj bi glasbeniku-komponistu, ki ima lahko tudi svoj način izražanja, ne priznal istega? Če v kaki skladbi pogrešam tako imenovane invencije, lahko iščem vzroke ne le v skladbi sami, ampak je lahko vzrok moja pomanjkljiva predizobrazba (bodiš strokovna ali pa tudi splošna), lahko pa tudi nepravilna reprodukcija skladbe. Če bi ne bilo tako, ali bi potem bilo sploh mogoče, da doseže kaka skladba v enem kraju popoln uspeh, v drugem pa je izžvižgana? In da je šlager à la «Donna Clara» dve leti alfa in omega vseh ljubiteljev glasbe, pol leta na to pa mrtev in «neznano, kje» pokopan?

Eno je gotovo: v skladbah, ki so delane po šabloni, ne bo oblika, harmonija, melodija itd. delala nikomur preglavic in bo vsakdo takoj našel v njej toliko (ali pa še več!) čuvstva, kolikor ga ima skladba. Če pa umetnina išče novih smernic, bi bila dolžnost vsakogar, ki jo ocenjuje, da bi se s temi smernicami izkušal seznaniti — potem bi morda našel v njej še več čuvstva kakor ga na prvi hip pogreša.

Slavko Osterc.

Nezaželeni gost

Vera Gogala:

o m i n o

Dana in njena prijateljica Olga sta se radovali nad pestrimi barvami, ki sta jih skupno izbrali za Danino novo blazino. Dana je pokladala izrezke raznobarvne svile drugega tik drugega, jih ponovno preložila in se zasmejala: «Tone bo že spet zabavljal. Vseh novotarij se boji, posebno so mu pri srcu blazine na divanu. Že večkrat je dejal, da bo vse skupaj sežgal in kaj mi je treba takega igračkanja. Zelo moderen mož, kaj? Potem mi pa z naslodo kaže suknjič, če manjka gumb, in nogavice z neznatnimi luknjicami, in pridga se začne. Oh, ti rečem!»

Olga se je nasmehnila in gledala v kot. «Vsi možje so enaki!» je pomislila in molčala. Dana je zložila svilene krpice in pripravila čaj. Olga je ogledovala prijateljčine copatke in sledila kritično vsaki njeni kretnji. «Dana je še dovolj lepa in mlada», si je priznala in pogledala sebe v nasproti stojećem zrcalu med oknom. Sklonila je glavo in se nasmehnila v dlani. «Le preveč preprosta je, navadna zakonska žena, tako vsakdanja! A njen mož!»

Zleknila se je na divanu, iztegnila svojo negovano roko in smehljaje se ogledovala rožnate nohte.

«Ti, Dana! Nekaj ti moram pa vendarle zaupati. Saj veš, da ne morem ohraniti nobene tajnosti v sebi. Jutri bo ples, kajne! Tone mi je pravil — ampak obljubi mi že zdaj, da mu niti besedice ne zineš. Tone mi je zaupal, da pojde maskiran. Dana, ti ne boš vedela prav nič, kako bo maskiran. Ali ni šaljivec! Si mu ti že pokazala svoj kostum? — Pametna bodi in skrij ga, pa preseneti tudi ti njega. To bo zabaven večer! Draga moja, rada bi bila tam, da bi vaju opazovala!»

Dana je obstala in jo poslušala z radovednimi svetlimi očmi. Vsa živahna je sedla poleg Olge in jo je poslušala z rastočim zanimanjem. Mladostna hudomušnost jo je vso prevzela, da je zardela in stisnila prijateljico za obe roki. «Res? Maskiran bo? — Čakaj. Takoj ti pokažem, samo še malenkost imam napraviti, in moj kostum bo gotov. — Oj, ta vražič! Nisem mislila, da se mu še ljubi. — Veš, izbrala sem iz tvojega journala masko, ki ti je takrat takoj padla v oči.» Stekla je k omari in rahlo prinesla skoraj izgotovljeno obleko iz bleščeče svile in žameta. «Bo lepa, kajne?» Spuščala je svilo med prsti in poredno gledala v Olgo. «Ni je še videl. Niti toliko ne slutil» je pokazala s prsti in si pomerila ob-

leko kar počez preko domače haljice in vzdigovala noge v taktu.

«Ognjevita bom! S kolobarčki pri ušesih in na čelu, prava španka! Tudi puder že imam in kastanjete. Oh, oh! Izdivjam se za vse leto skupaj! Lepo bo! Ko bi le mogla vedeti, kakšen bo Tone. Da se bo maskiral! — O Jezus moj, maskiral se bo, medved moj leni!»

Olga je slonela na komolcih in počasi puhala cigaretni dim med prsti.

«Kaj mi daš, Dana, če ti izdam masko tvojega gospoda soproga?» je počasi napol tiho govorila proti omari, kjer je brskala Dana med okrasjem z rdečo rožo za ušesi. Dana se je obrnila in obličeje se ji je zjasnilo.

«No?»

Olga je dvignila obe roki in se zasmejala proti stropu. «Dana, če mi zatrdno obljubiš! To bo komedija! Imenitno bo, ti rečem! — Jaz ti povem, kakšen bo. Ti pa obljubi, da ga boš zapeljevala, čisto ga moraš zmešati in ga izneveriti sami sebi. Poš, Dana? Dobro se zakrij, izpremeni glas, kretnje, izmenjaj prstane in potemni nohte. A o polnoči!»

Dani so se zabiskale oči od pričakovanja. «No, reci vendar že! Kako bo maskiran?»

Olga se je glasno zasmejala in poskočila pred Dano.

«Domino, črn domino bo! Ampak molči, molči ko grob in zabavaj ga!»

*

Dana se je zavila v kožuh in stopila iz avta. Množica se je prerivala in se kakor val veselja in razposajenosti vlivala v odprto plesno dvorano, odkoder je skozi šum in hrup prihajal ritem plesne glasbe in se izgubljal v garderobe in stranske dvorane. Dana je hitro odložila plašč in izginila skozi vhod. Vsa dvorana je blestela in migljala od prešernosti barv, okrašena do stropa se je smejala s sten z različnimi obrazy, ki so se režali v predpustni krinki med lampijončki in traviki. Dana je stopila v krog gledalcev, se izmuznila med izprehajajoče se pare, smuknila ob steni in ogledovala obraze. S smehljajem na trepetajočih ustnicah se je prerivala in iskala z očmi. Tiho se je potuhnila, če je zadela ob nasmejanega znanca, hitro je švignila mimo blesteče znanke z velikim dekoltejem in izginila na drugo stran dvorane med nov val razposajenosti in smeha. Nihče je še ni spoznal. Za trenotek se je izgubila v objemih skupine biko-borcev, lahko se je iztrgala iz rok vročega oboževalca s krizantemo v

gumbnici, in vsa zardela je zaplesala počasni tango z visokim temnim maharadžo. Vsa je žarela in plesala razvneto, divje, kakor bi ji plala španska kri po žilah. Šla je iz rok v roke, čula je zaljubljene besede, šepetanje, ki se je izgubljalo ob njenih ušesih, kakor da ga ne čuje. Njene ustnice so se smehljale, oči pod temno krinko pa so begale po dvorani in radovedno iskale. Črn domino je stal v kotu, črn domino je plesal med stisnjenimi pari, črn domino se je izprehajal z lepo odalisko, črn domino je stal v sredini in lovil z očmi in rokami majhno sivo miško s svetlimi lasmi. Dana se je zmedla in obstala. Ni mislila, da ji bo tako težko najti lastnega moža.

Godba je vnovič zaigrala in gneča je postala tako neznosna, da se je Dana le s težavo rešila nadležnega gospoda s krizantemo. Kajti pri vходу je stal visok gospod, domino z belimi našivki, in pazno gledal po dvorani. Dana je začutila, da se večer zanjo šele pričinja. Ni odtrgala pogleda od visoke znane pojave ob vrodu, ker bi jo bila sicer izgubila iz oči v vrenju barvnih bitij okrog sebe. Že od daleč je pazno ogledovala postavo, široka pleča in ugibala obliko obraza pod temno krinko. Neznanec je nepremično stal, le njegove oči so pazno sledile vsaki lepi maski in svobodni del brade se je včasih napel, kakor bi se nasmihal pod krinko. Dana se mu je neopazno bližala. Koketno je vrgla ponosno glavico s kolobarčki nazaj, zobje so se zableščali izza napol odprtih ustnic in sloko telo se je zvijalo v bokih pod pestro obleko, kar je takoj vzbudilo pozornost neznanca ob vratih. Vzravnaval se je in ji sledil z očmi. Dana ga je ošinila z mnogoobetojočim pogledom in smuknila za stebber. Tedaj je zajela sapa in si z vso prepričevalnostjo zatrdila, da je dobro igrala in da je ni mogoče spoznati. Izza stebra se ji je približal domino in jo poprosil za ples. Spustila je glavo in ga pogledala izpod čela. Pazno je premetrila majhen košček lica ob krinki in se nasmehnila, ko je prijel njeno roko. Kdo bi ne spoznal te široke plečate postavine in šapastih rok v rokavicah? Prepustila se je njegovim rokam, ki so jo odnašale v plesu in iskale pot do sredine plesišča. Izpregovoril je prve besede, in Dana se je začudila, kako dobro zna izpreminjati glas. Ni mu takoj odgovorila, ker je morala zbrati vso svojo spretnost, da je čim lepše zvel njen ponarejeni glas. Nagnila je

Po plesu hud „maček“

glavo s španskim klobukom skoraj do rame in pogledovala z vročimi očmi v krinko nad seboj. Govorila sta in si šepetala, stisk rok se je pojačil in Dana se je kmalu znašla v prelepi vlogi zapeljivke lastnega moža. Odpeljal jo je k mizi, ji natočil šampanjca in tesno sedel k njej. Dana si je izmišljala romane iz svojega življenja in se sama zabavala nad svojimi izmišljotinami. Čudila se je svoji izumljivosti in se zavedala, da je danes dražestna in sladka, kakor že dolgo ne. Obetajoče ga je pogledovala in mu napijala, barvni kamni v njenih prstanih (od prijateljičine matere) pa so blesteli v sijaju luči. Temna polt se je pokrila s prvimi znojnimi kapljicami, ki sta jih povzročila ples in šampanjec. Domino se je sklonil k njej in jo nežno prijel za roko. Zadrhtela je, kakor bi bila majhna deklica. Tako imenitno se res še ni zabavala. In lastni mož jo je občudoval, ji šepetal s tujim naglasom in ji prigovarjal, naj malo, čisto malo odkrije lice. Postalo ji je vroče, da bi vrgla obleko raz sebe, pa niti klobuka se ni upala odložiti, zakaj ravno tuja frizura in veliki črni klobuk sta jo delala neznano in špansko. Hotela si je napudrati vroča lica, pa

se je spomnila, da Tone pozna njeno dozo. Morala je potrpeti. Domino se je razgrel in še tesneje prisedel. Vdihoval je z naslodo njen vonj (kupila si je nov parfum) in ji božal lakti. Kakor iz daljave sta slišala hrup in valovanje plesnih komadov jima je pelo v srci sladko, zapeljivo pesem.

Dana se je vznemirila. Moževa nežnost in občudovanje veljata vendar tuji ženi! «Tone! Takšen si torej?» so vpraševale njene oči. Odtegnila mu je roko in ga resno pogledala. Postala je ljubosumna na samo sebe. «Kako smešno!» si je rekla glasno in utihnila. Domino jo je nekaj vprašal in ji napil. Ni ga razumela. Zato je še enkrat ponovil vročo besedo in se ji nenadoma z obrazom približal, da je zadrhtela in se odmečnila. «Ne smem se izdati», je ponavljala sama sebi. «Zdaj še ne!» Vrnila mu je vroč pogled in se naslonila na njegovo ramo, ki je vztrepetala.

«Ampak čakaj, ljubček, opolnoči boš nekaj doživel! Takrat!...» V dvorani je saksofon čuvstveno igral melodijo o ljubezni.

*

Sredi lampijončkov in razkošne tabave sta plesala velik slok Indijanec in nežnoba Rusinja z belimi škornji

in sijočimi plavimi lasmi. Njuna pogleda sta se zlivala drug v drugega pod ozkima krinkama. Njun ples je očaral vsakogar, da je moral pogledati za njima in se radovati lepe dvojice. Nenadoma je potegnila lepa Rusinja svojega elegantnega plesalca k steni in mu smeje se pokazala mizo v kotu.

«Tone, ali jo vidiš? Tvoja ženica se imenitno zabava!»

Indijanec se je za hip izresnil. Sklonil se je ob steni in ogledoval dvojico v kotu. Potem pa je zamahnil z roko in stisnil belo Rusinjo za ramena, da je sladko zaječala.

«Olga, hudobna si in zvita! Strašno si hudobna. Ampak — sladka!»

Ovil je roko okrog njenega pasu, še enkrat ošinil dvojico v kotu in se zavrtel z Olgo po dvorani, ki je žarela od luči in smeja. Saksofon pa je čuvstveno igral melodijo o ljubezni

Gabriela Thérine-Ivan Vuk:

rnitev

Pred majhnim gozdičem, ne daleč od vasi, so se igrali otroci. Kakšnih deset jih je bilo, dečki in deklice, in kričali so na vse grlo.

— Fanica, Fanica, ti si z Emilom, počakajta, da se skrijemo — so kričali dečki.

Fanica, majhno dekletce kakšnih sedmih let, živahna in vedra, je ostala sama z Emilom, ki je molčal zato, ker je sesal velik kos rumenega sladkorja.

— Idi v tisto smer — mu je zapovedala čez kratek hip, sama pa je šla čisto v drugo smer.

— Fanica — se je slišal takoj nato mil človeški glas.

Otrok se je obrnil. Zagledala je pri gostem grmu vojaka, ki je bil, kakor da se je skrili. Bil je še precej mlad, z velikimi brki. Pod železno čelado so se komaj videle oči.

Že nekaj časa je stal tam in gledal otroke, kako se igrajo.

— Dober dan, gospod — je rekla mala Fanica.

— Pojdi sem, ne boj se.

— Saj se ne bojim. Toda moram iti iskat druge, ki so se poskrili.

— Pojdeš potem. Pridi k meni.

Otrok je prišel in nedolžno ogledoval vojaka.

— Iz mesta prihajate, kaj? — je rekla. — Lepa pot je skozi gozd. Tu je tako lepo...

Vojak je sedel na kup desak, pritegnil otroka k sebi in mu jel božati lase.

— Kako je lepa — je pomislil. — Poznal bi jo že samo po tem, ker je tako slična svoji sestri.

— Niste morda bolni? — je rekla mala. — Tako vam roka trepeti. Pojdite, popeljem vas v vas. Glejte, tam, kjer se vidijo strehe.

Pokazala je z roko v daljavo in pristavila:

— Tista tam, z rumeno streho, to je naša hiša!

— A tako! Lepa hiša — je rekel vojak veselo... No, pripoveduj mi, saj si gotovo pri svoji mami doma.

— Da... pa tudi babica. Hiša je njena. Po tudi Berto imamo. Jaz sem njena sestra. Starejša je od mene in je zdaj v šoli.

— A mama? Ali je zdrava? Kaj dela? Kako ji je ime?

— Mama je zdaj zdrava, ali bila je bolna. Rekli so, da je preveč delala. V tisti tvornici tam je delala, ki jo vidite z druge strani. Ime ji je Valica.

In naenkrat se je jela izvijati, da bi se iztrgala iz vojakovih rok. Rekla je:

— Zdaj sem vam vse povedala, gospod. Zdaj lahko grem, kaj?

— Počakaj, počakaj... pojdeš — je rekel. — Samo malo še ostani... Povej mi še, kaj dela tvoj očka.

Otrok se je zresnil.

— Očka! Ni ga... Že pred vojno ga ni bilo. Daleč nekje je, je rekla mama. Zdaj je v vojni. Nikoli ga ne vidimo. Vsi drugi otroci imajo očeta, ki prihaja z vojne na dopust, ali jaz svojega nisem še nikoli videla.

— To se pravi, da ga tudi ne poznaš? — je rekel vojak.

Otrok je prikimal z glavo in rekel:

— Ne poznam ga.

— Res je, — je pomislil vojak, — kako bi se spominjala? Koliko je bila stara? Petnajst mesecev... Oh, šest let je že preteklo...

— A tvoja mama — je vprašal glasno — kaj pravi ona?

— Nič. Dela in streže babici, ki ne more več hoditi. In skrbi za Berto in zame.

Vojak je molčal. Gledal je otroka, hoteč videti v potezah njegovega obraza poteze njegove matere. Spomin nanjo in na preteklost ga je pripeljal sem in bil je zelo razburjen. Zdi se mu, da gleda pred seboj sramežljivo in nežno dekle, ki je postala njegova žena in ki jo je tako neupravičeno mučil. Misli je na vso tisto ljubezen, ki mu jo je dala in ki jo je uničil. Videl je tam v daljavi streho, kjer bi lahko bil njegov dom.

Ta živahni in veseli otrok, to je njegova hčerka. Obšla ga je nepopisna želja, da zopet dobi to, kar je šest let zanemarjal. Vstal je in rekel:

— Poslušaj! Pojdiva skupaj tja...

Ali v tem trenutku je obmolknil. Spomnil se je zadnjega spora, spomnil se je svoje grde surovosti, spomnil se je, da mu je rekla: «Nikdar ti tega ne odpustim!»

Vprašal se je, ali ni postal tujec nji, kakor je bil tujec lastni hčerki. Spet se je obrnil k otroku:

— Ni morda... tvoja mama včasih žalostna?

— O, ni! Ona pravi, da je srečna, ker ima mene in Berto. In babica ji pravi, da ima prav, ker je zdaj vsaj mirna.

— Hm... A kaj pravi nato tvoja mamica?

— Ona pravi, da je res tako... Ali kam ste hoteli iti, gospod?

— Torej pravi, da je res tako? Res?

Prebledel je in povsili glavo.

— Zdaj je vsaj mirna, — je pomislil. — Zato jo moram pustiti pri miru... Dovolj je pretrpela zaradi mene... Pozneje, kadar se konča vojna, če se vrnem, poizkusim najti mir...

— Kam želite da greva? — je ponovila deklica in ga povlekla za roko. Zakaj komaj je čakala, da se vrne k igri.

Malo se je obotavljal, nato pa je rekel:

— Pokaži mi pot na kolodvor. Moram na vlak...

Pokazala mu je s svojo malo ročico pot na desno. Poljubil je deklico in v dušo mu je leglo nekaj bolestenega...

Deklica se je izvila iz njegovih rok in odbežala k svojim tovarišicam, da se dalje igrajo «skrivalnice».

Vzoren oče, ki je lahko za zgled vsem zakonskim močnejšim polovicam

Manica:

„Ko so fantje proti vasi šli ...“

Obe sva ležali v bolnišnici. Vsaka v svoji sobici. Poznali se nisva, osebno še ne. Vedela sem o njej le toliko, kolikor me je zanimalo kot njeno sotrpinko. Da ima nevarno bolezen v vratu, da imajo zdravniki le malo upanja, mi je zaupala usmiljenka. A da je drugače zelo dobra in potrpežljiva duša.

Neko popoldne stopi v mojo bolniško sobico znana gospodična in mi prinese pozdrave od nje.

«Ona me pozdravlja?» se začudim. «Saj me niti ne pozna!»

«Osebno res ne,» pravi gospodična, «toda pozna vas po spisih, po radiu, tako, no! Saj ne veste, kako si vas želi videti!»

«I, kako, če pa ne morem iz postelje!»

«Vem, vem. Ampak kadar boste vstali. Vi boste prej ko ona!»

«Kdo ve!» ugovarjam. «Če bo pa res, kar pravite, — no — seveda jo obiščem. Pa pozdravite jo!»

«Hvala lepa! O, kako bo vesela!»

Po težki operaciji, ki sem jo — hvala Bogu in zdravniku — srečno prebila, sem polagoma toliko okrevala, da sem začela vsak dan za nekaj ur zapuščati posteljo. In tedaj sem neki večer, ko so bili zdravniški in drugi obiski v kraju, izpolnila obljubo in s pomočjo usmiljenke obiskala njo, Marijo.

Ubožica! Ženska v najlepših letih, in vendar zapisana smrti. Napol sede, napol leže je slonela v postelji in močno hropla. Kadar je ponehal kašelj, je izkušala govoriti, četudi sem ji branila.

Kmalu sem vedela, da je Marija učiteljica na kmetih, da ima še mater in sestro in da bo najbolj srečna tedaj, ko bo spet lahko opravljala svojo službo.

Odslej sem jo obiskala redno vsak dan. Postali sva si kar dobri in zaupni prijateljici. Rada je poudarjala, da je postala v teku let že kar cela deželanka.

«Ljubim preprosti narod, ljubim njegove običaje,» je šepetala. «Čez vse drago mi je narodno petje, in najlepša se mi zdi tista:

«Ko so fantje proti vasi šli,
lepe pesmi so prepevali...»

«Bog ve,» je vzdihnila, «ali jo bom še kdaj slišala...»

«Pogum in potrpljenje, gospodična,» sem jo tolažila. «Seveda jo boste slišali. Pa še kolikokrat!»

«A kdaj? ...»

«Še danes! Takoj zdajle. Kar poslušajte!»

In zapela sem, kolikor sem tedaj najlepše mogla, vse tri kitice tiste, res tako lepe narodne:

«Ko so fantje ...»

Ko sem jo izpela, sem se ozrla na Marijo. Slonela je v svoji navadni pozi, oči je imela zaprte, po licih pa so ji polzele solze. Čez čas je šepnila:

«Hvala vam!»

Meni se je zdravje polagoma vračalo in napočil je dan, ko sem zapustila bolnišnico. Z Marijo sva se kar najpristrčneje poslovili. Kakor vedno, boderila sem jo tudi tedaj z upanjem, da gotovo ozdravi. Tako sem dosegla, da ji najino slovo ni bilo preveč težko. *

Mesec dni potem pa se je zgodilo tisto, kar so sumili in pričakovali zdravniki. Marija je dokončala svojo trpljenja polno življenjsko pot.

Ko sem brala v časopisu njeno osmrtnico, mi je v nemi bolesti vztrepetalo srce in na črni rob žalostnega poročila je kanila solza. Spomnila sem se na drugo kitico njene tako priljubljene pesmi:

«Ona sladko spi,
ona mirno spi
in se nič več ne prebudi...»

Marija, ti moja sotrpinka, ti duša blaga, sladko spavaj v blaženem snu! Zavidam te, med solzami te zavidam! Absolvirala si zadnjo postajo svojega križevega pota. Blagor ti!

In jaz? Koliko postaj mi je še prehoditi, Marija, koliko? ...

Marija! Ko napočijo lepši dnevi in ko si nekoliko utrdim svoje zrahljano zdravje, tedaj izpolnim svojo sveto dolžnost, tisto, o kateri poje tvoje najdražje pesmi tretja kitica:

«Pojdem tja na grob zeleni! ...»

Ko prihaja
spomlad v
dalino, je v
hribih še
huda zima

Pred telefonsko celico

Ves nervozen sem postopal pred zasedeno telefonsko celico v stranski sobi majhnega restavracija.

Poklicati sem mislil svojega starega prijatelja Edvarda, ki ga že več let nisem videl. Povabiti sem ga nameraval na večerjo, da se pogovorim z njim o neki nujni zadevi.

Nikogar ni bilo v bližini razen mene in moža v celici. Čuden čvekač! Kar nehati ni mogel.

Obstal sem in začel prisluškovati. Praviyo sicer, da je grdo, če človek posluša tuje pogovore, toda meni je bilo vse eno — hotel sem samo ujeti, ali bo pogovora kmalu konec. Konca pa ni hotelo biti. Mož v celici je veselo rezgetal in pripovedoval:

«Zdaj boš slišal imeniten dovtip.»

Potem je začel pripovedovati tisti dovtip — bil je že pogret in plehek tudi — in vsak trenutek obstal, da se je odahnil od smeha, ki ga je dušil, tako da se je nesrečni dovtip razvlekel v brezkončnost. Nazadnje je vendar prišel do konca, toda mož na drugem kraju žice ga najbrže ni razumel, kajti čul sem, da je dovtip še večkrat ponovil. Itd.

Nato je bilo v celici nekaj časa vse mirno. Zbal sem se že, da je možak zaspal. Hitro sem odprl vrata, toda možak me je sprejel silno neprijazno. Ne da bi se bil obrnil, je brcnil z nogo nazaj in zadel bi me bil v trebuh, če bi se ne bil o pravem času umaknil. Najbrže mu je možak na drugem koncu žice pripovedoval nov dovtip. In potem je »moj« mož povedal »onemu« še enega. Dovtip je

dal dovtip, in meni se je skoraj že mešalo.

Naposled je mož v celici obesil slušalo. Oddahnil sem se, a žal prezgodaj. Ni ga bilo iz celice. Poiskal je novo številko, jo poklical, dobil naplačno zvezo, pozvonil še enkrat, ni dobil odgovora, rjovel, obkladal telefonistko s priimki, ki jih v slovarju ni, in dobil naposled pravo zvezo.

Potem se je začel iznova nov pogovor brez konca... Čul sem, da nekaj bere. Besen, ker nisem mogel govoriti s prijateljem Edvardom, sem še enkrat odprl vrata. Mož je spet divje sunil proti meni, da sem se komaj umaknil.

Tedaj je vse v meni zavrelo.

Obrnil sem ključ in tako zaklenil moža v celico, ki ni imela strehe. Ničesar ni opazil. Še naprej je bral! In kako je bral!

Vrgel sem ključ v celico. Precej težak je bil, in čul sem, da je padel možu na glavo. Zakričal je od bolečin in presenečenja.

Obesil je slušalo, sunil v vrata in hotel skočiti iz celice. Toda ni šlo.

Bil je osupel, zakaj nekaj časa je ostal miren. Potem se je z vso silo zaletel v vrata, a ključavnica je bila trdna. Od smeha sem se držal za trebuh.

«Odprite vendar!» je vpil mož v celici.

«Sami si odprite! Saj imate ključ!» sem od smeha komaj spravil iz sebe.

Vrat seveda od znotraj ni mogel odkleniti.

Še enkrat se je z vso silo zaletel v vrata, potem pa je postal ves zmehden, zakaj začel je rjuti:

«Odprite v imenu zakona!»

Poizkušal je tudi vreči ključ iz celice, toda celica je bila visoka in ozka. Roke ni mogel iztegniti, le sunil je nekajkrat z njo kvišku. Ključ se je pokazal nad celico in padel nazaj.

Iz votlega odmeva sem sklepal, da mu je vsakokrat priletel na glavo.

Zdajci je postal mož v celici divji. Začel je skakati. Dober telovadelec je moral biti. Kmalu sem opazil, da so se njegovi prsti oprijeli zgornjega roba celice. Ali je hotel priplezati ven? Tresel sem se ob misli, da bom morda že v naslednjem trenutku zagledal njegov od jeze spačeni obraz.

Nisem utegnil premišljati, kaj naj storim. Pograbil sem svojo palico, se vzel na prste in ga nekajkrat krepko kresnil po roki. Spustil je in zdrknul nazaj.

Jokati je začel — dobro sem slišal.

«Zdaj pojdem k svoji mizi,» sem hladno rekel, «Vi pa lahko medtem še telefonirate, ker vidim, da vas to prav veseli.»

Tega bi ne bil smel reči. Mož je vzel moje besede resno in je poklical najbližjo policijsko stražnico.

Vendar sem tudi zdaj našel primeren izhod iz zagate.

«Ali je kdo notri?» sem vprašal z izpremenjenim glasom.

Mož v celici je začel z jokavim glasom pojasnjevati svoj nerodni položaj.

Stopil sem na stol, iztegnil roko in mu podal svojo palico. Nanjo je obesil ključ. Potem sem mu odklenil vrata.

In veste, kdo je stopil celice?

Moj stari prijatelj Edvard.

Hanns Rösler — Iv. Vuk:

Denarno pismo

Leneman je čital v dnevniku tole notico:

«Snoči je bil izoršen drzen vlom v pisarno trgovca Lenemana. Bilo je to nekaj pred polnočjo. Iz pisarne mize je bilo ukradeno denarno pismo z zneskom 5000 mark. Za zločinci ni sledu. Prazna kuverta je bila najdena nedaleč od kraja zločina.»

Leneman je odložil dnevnik. Rahel nasmeh mu je šinil preko ustnic. Nekakšno čustvo neprijetnosti se ga je polotilo.

Nekdo je potrkal. Vstopil je neki možki.

«Gospod Leneman?»

«Prosim.»

«Policija. Prihajam zaradi vloma. Ali bi, prosim, odgovorili na nekatera vprašanja?»

Leneman je pokimal:

«Rad. Vendar se mi zdi, da vam moja izpoved ne bo pomagala izslediti krivca.»

«Morda pa... Prosim, v kakšne svrhe je bil določen tisti znesek?»

«Plačati imam neki račun.»

«Ali je plačilo nujno? So morda terjatve za ta znesek?»

«So.»

«Kaj mislite zdaj storiti? Ali boste poravnali račun?»

«Zdaj mi žal to ne bo mogoče. Upam, da bo moj tvorničar razumel položaj, ki ga nisem jaz zakrivil.»

Komisar je vprašal počasi:

«Kolikor mi je znano, ste prejeli pred tednom dni pismo, v katerem

vam tvorničar sporoča, da bo zahteval konkurz, če mu v treh dneh ne plačate.»

Lenemana se je polotila negotovost.

«Da. Zdi se mi, da sem takšno pismo prejel. Ali ta slučaj, ta vlom, mora vendar to zahtevo drugače postaviti. Razen tega sem pa za celo vsoto zavarovan, lahko bo ta znesek dobil.»

«Še eno vprašanje, gospod Leneman. Prosim pa, da dobro premislite, kaj odgovorite... Odkod imate teh 5000 mark?»

«Vzel sem jih s svojih bančnih kontov.»

«S svojih bančnih kontov niste mogli nič vzeti. Zakaj vsi vaši bančni konti so izčrpani, pa tudi kredit vam je bil odklonjen.»

Leneman se je izkušal izviti.

«Prehitro ste mi segli v besedo, gospod komisar. Hotel sem reči: s svojih bančnih kontov nisem vzel tega zneska, ampak sem oni teden napravil dobro kupčijo.»

«Tudi to ni res. Kakor smo že dognali, je zadnje tedne vaša trgovina dala natanko dva tisoč dve sto mark. Ali bi ne bilo bolje, gospod Leneman, da kar lepo priznate?»

«Priznam naj? Kaj?»

«Da vloma sploh bilo ni. Da ste vse to naredili sami, da bi tako preprečili konkurz!»

Leneman je začel jecljati:

«Da — jaz — jaz...»

V tem trenutku je nekdo potrkal. Čakal pa ni odziva, ampak je kar odprl vrata in vstopil.

«Ne zamerite, je rekel. «Prihajam zastran vloma.»

Komisar ga je pogledal:

«To me pa zanima.»

Tujec ga je posmehljivo ošinil z očmi.

«Zdi se mi, da ste od policije? Tako vsaj kaže. Čujte, ukradenih 5000 mark lahko zopet vrnem. Seveda s pogojem, da gospod Leneman umakne zasledovanje in mi policija da zagotovilo, da ne bo preiskovala te zadeve.»

Nenavaden mir in molk sta sledila tem besedam. Komisar je prvi izpregovoril:

«Če bo znesek 5000 mark vrnjen v dveh urah, ne bom imel z zadevo nobenega opravka več.»

Leneman je prikimal, ne da bi črnil besedo.

Tujec je izvlekel denarnico.

«Nate! Tu je 5000 mark. Snoči sem jih ukradel. Priznavam in obžalujem.»

Leneman je z drgetajočimi rokami vzel denar. Tujec se je smehljaj, komisar je gledal.

«Prosim samo, da pismeno potrdite, da sem vrnil denar. Tudi vas, gospod komisar, prosim, da podpisete kot priča, da ne boste dalje preiskovali te zadeve.»

Podpisala sta.

Ko sta odšla oba, komisar in tujec, je Leneman še vedno strmel v denar, ki ga je držal v svoji roki. Tega zneska včeraj ni imel. Moral je narediti tisti obupni korak. Malo prej je bil pripravljen vse priznati. Kaj to pomeni? Kako naj si to razlaga?

*

Osem dni po tem dogodku je vstopil sluga in javil:

«Neki gospod želi govoriti z vami.»

«Naj pride!»

Leneman je vstal. — Vrata so se odprla. V sobo je stopil možki.

«Vi?»

Tujec, ki ga je Leneman zdaj drugič videl, se je nasmehnil:

Prav gotovo me niste pričakovali? Ne vznemirjajte se. Ne prihajam, da bi vam delal kakšne neprilike. Le obdržite brez skrbi tisti denar.»

«Ali...?»

«Imate cigareto? Poslušajte! Gotovo ste ugibali, kdo je tisti človek,

ki vam je vrnil ukradeni denar, dasi vam sploh ni bil ukraden. Povedal vam bom, zakaj sem to storil. Prav tisti dan sem prišel v vaše mesto in povsod sem slišal o vlomu in da je vse samo prevara. Nihče ni verjel. Vsi so govorili, da ste si to izmislili, da bi se ognili konkurzu. In tisto denarno pismo je bilo ukradeni nekako pred polnočjo. V tistem času pa sem jaz obiskal tresorje neke berlinske banke in vzel nekaj nad dve sto tisoč mark. Takoj po tistem obisku sem se odpeljal iz Berlina in sem se, tako slučajno, ustavil v vašem malem mestu. Razumete zdaj, da se mi je pač vredno zdelo plačati 5000 mark, če sem hotel dobiti policijsko potrdilo, da sem v kritičnem času in v isti noči vlomil pri vas? Drugi dan sem se namreč odpeljal nazaj v Berlin. Seveda sem bil takoj aretiran, ker me je banka pač osumila. Pa sem predložil potrdilo vašega komisarja in vaše ter tako dokazal, da sem bil tisto noč v vašem mestu in da sem vlomil pri vas. Telefonirali so iz Berlina na tukajšnjo policijo, da se prepričajo, ali je potrdilo resnično. Policija je seveda resničnost potrdila. Ker pa nihče ne more ob isti uri in v isti noči vlomiti na dveh krajih, in to še v takšni razdalji, so me morali izpustiti. Vidite, to je bil vzrok, da sem vas takrat zaščitil. Upam, da sem vam storil prav tako veliko uslugo kakor vi meni. Zdaj pa lahko mirno in brez skrbi spite. Pozdravljeni!

Kje postanejo ženske navadno zgovorne

Brez zamere, gospa, ali ste že kdaj premišljevali o tem, kje ste najbolj zgovorni? Ne? Trdite, da niste nikoli zgovorni, razen kadar ste v družbi svoje najboljše prijateljice ali pa svojega moža.

Saj ni res, draga gospa! Na krajih, kjer so vam ljudje popolnoma tuji, in nasproti ljudem, ki jih niste nikoli poprej videli v svojem življenju, se vam mahoma odpre srce in postanete zaupljivi, da nikoli tega. Naj vam na-vedem nekaj primerov, potem mi boste radi pritrdili.

PRI FRIZERJU.

Frizerski salon je poln gospa in gospodičen, ki potrpežljivo čakajo, kdaj pridejo na vrsto, da se polepšajo. Dolgo sem že sedela in gledala v časnike, ki so razloženi na majhni mizici, ko me pokličejo v eno izmed kabin. Z ugodjem se predam belim, mehkim rokam mlade vajenke, ko mi udari pogovor iz sosednje kabine na uho:

«Kje naj vam napravim prečo, gospa, ali na desni ali na levi strani?»

«Na levi strani — oh ne, rajši na desni. Zdaj pa res ne vem, ali možu bolj ugajam, kadar imam prečo na desni ali na levi strani.»

«Najbrže ste gospodu soprogu zmerom všeč!» se pohvalja mlada frizerka.

«Oh, to pa že ne. Veste, možje so od praga! Svetujem vam, nikar se nikoli ne poročite, gospodična. Najprej je vse dobro in vse zlato. Potem se vas pa mož naveliča, zmerom bolj se mu odtujate, in nazadnje sedi rajši v gostilni ali v kavarni, kakor da bi prišel domov in vam krajšal čas. Veste, jaz sem bila še zelo mlada, ko so me poročili, in takrat je bil moj mož preko ušes zaljubljen vame...» in tako dalje, in tako dalje...

Čudila sem se sama pri sebi, kako more gospa razodevati svoje težave in svoje skrite bolečine popolnoma tujemu človeku. In ko sem nekaj časa premišljevala o tem, sem spoznala, da najbrže topli zrak, dobre, prijazne mlade oči uslužbenk, prijazni sprejem lastnice salona in podobne reči vplivajo na žensko, da postane zgovorna. Morda si tudi v podzavesti misli: saj me tukaj nihče ne pozna in nihče ne ve, kdo sem, — in je srečna, da si lahko olajša srce...

V BOLNICI.

Podobno je v bolnici. Ko sem bila pred tremi leti operirana, sem ležala v tretjem razredu državne bolnice.

Soba je bila polna bolnih žensk, starih in mladih, lepih in grdih, potrpežljivih in nepotrpežljivih. Bile so med seboj kakor sestre. Pomagale so druga drugi in tako sorodne so se čutile, zakaj vezala so jih ista čustva: strah pred zdravniki, strah pred operacijsko dvorano, usmiljenje s samo seboj in hrepenenje po domu. O, koliko so si vedele povedati! Nekatere so razgaljale svoje življenje do dna, druge so izdajale svoje najtišje želje, in nikoli se ni zmanjkalo tistih, ki so pripovedovale, in nikoli tistih, ki so — še prerade — poslušale in izpraševale.

Če je prišla «nova» bolnica, smo jo najprej nezaupno ogledovale. Ko so jo pa vso omamljeno pripeljali iz operacijske dvorane in se je jela dramiti in stokati, nam je mahoma postala sestra, in drugi dan je bila tudi ona med tistimi, ki je široko odprla svoje srce in poslušala in sama pripovedovala vse mogoče reči. Koliko obupa, koliko sreče se nam je odkrivalo! In ko je napočil dan, da je katera zapustila bolnico, sem vselej opazila, da nas je ogledovala v zadnjih trenutkih s sovražnimi in nezaupljivimi očmi, češ: «Ali ti nisem morda preveč zaupala, ali ne boš zlorabila mojega zaupanja?»

V onemoglosti in oslabeledosti je bilo srce na stežaj odprto, zdaj, ko je bilo telo spet krepko, so pa postala

usta molčeča in okoli duše je zrasel zid, ki ni dopuščal radovednih pogledov in sočutnih vprašanj...

NA LETOVIŠČU.

Gospa, ali ste že bili kdaj na letovišču? In če niste bili na letovišču, ste bili gotovo kdaj na kakem izletu. Ali niste opazili, da vam je bila ob takih priložnostih vsaka neznanka dobrodošla. Kako hitro ste se sprijateljili z njo! Najprej ste se malo lagali, češ, to in to imam doma, moj mož toliko zasluži, a če ste ostali s tujko dalje časa skupaj, ste ji neki dan vse po pravici povedali in se naposled do zadnjega izpovedali. Doma bi bili proti vsakemu tujcu dosti bolj previdni in dosti bolj nezaupljivi, toda nova okolica in misel, da te tujke morda ne boste nikoli več srečali v življenju, sta bili tisto, kar vas je storilo zgovorno...

NA ŽELEZNICI.

In na železnici je prav tako, ali ne? Vožnje so navadno puste, posebno dolge vožnje. Kar veseli ste, če sede v vaš oddelek gospa ali gospod prijetne zunanosti. In kmalu začnete kramljati in toliko imate povedati in tako živahni postajate, kakor prej in potlej morda nikoli... (A. B.)

Prizor s ceste v velikem mestu.

Šest cest vodi na veliki trg sredi mesta. S šestih strani brzijo neprestano avtomobili, električne železnice, tovorni avtomobili, kolesarji, in z dvanajstih hodnikov za pešce se usipljejo zmerom nove gručice ljudi, ki hočejo čez trg.

Proti večeru je. Čeprav se bliža pomlad, padajo snežinke v gostem plesu z neba. Trg je osvetljen z velikimi obločnicami. Trgovci zapirajo trgovine, ljudje odhajajo iz uradov, gneča postaja čedalje gostejša.

Med avtomobilskimi trobljami, zvoenjem cestne železnice in ropotanjem koles se oglašajo, zdaj tu, zdaj tam, klic raznašalcev večernega lista.

Tik ob trgu vrti nekdo lajno, vendar ni moči razločiti melodije. Utone sredi hrupa, še preden doseže človeško uho.

Življenje na trgu buči in valovi. Kdo bi ga mogel udržati in prevpiti?...

Tedaj se je zgodilo tisto nepojmljivo, čudovito! Nekaj rezkih žvižgov, odločna kretnja prometnega stražnika. In vse se ustavi, stoji in čaka.

Poševno čez trg se je napravila ozka gaz. Pred njo so se ustavila vsa vozila, in ljudje, ki so še pravkar hiteli, kakor da bi jim gorelo pod nogami, so obstali kakor vkopani.

Po gazi stopajo trije. Počasi korakajo, resno in brez naglice, kakor da bi bilo v najlepšem redu, da se

je ustavilo zaradi njih tisoč ljudi. Spreddaj gre volčjak z visoko dvignjeno glavo. Okoli vratu ima usnjen ovrtnik z belo tablico in rdečim križem; za njim stopa stražnik, ki z levico odločno zadržuje množico; zraven njega pa slepec z debelimi črnimi stekli nad upadlimi očmi. Njegova desnica se krčevito ovija okoli jermenca, ki ga spaja s psom, v levici pa skrbno stiska šopek teloh.

Njihovi koraki so gotovi in počasni. Videti je, kakor da ne bi nihče izmed teh treh opazal radovednosti množice, sočutnih pogledov mladih mater in stisnjenih pesti starih vojščakov.

Vojni slepec je prekoračil trg. Zdaj je stopil na hodnik, kjer stoji berač s svojo lajno. Kakor hitro je bil slepec na varnem, je berač spet začel vrteti lajno, trg je spet oživel, hrup avtomobilov in živahno korakanje ljudi je prevpilo lajno. In spet je bilo, kakor da se ni nič zgodilo.

Zadnja vojna je zahtevala 5.500.000 težkih invalidov, 3.000.000 ljudi so pogrešili, ubila pa jih je 13.000.000.

Nepričakovani obiski

Zgodi se, da pride kdo nepričakovano v goste. Morda ima gospodinja prav takrat opraviti s kuho, s pranjem ali pa s šivanjem, in ji je zelo nerodno, da jo dobi gost nepripravljeno.

Najprej moramo povedati, da je ljudem najbolj všeč, če jih vprašamo, kdaj lahko pridemo k njim na obisk, da jih ne bomo motili. Napo-

vedani obiski so zmerom prijetni. Gospodinja ima dovolj časa, da spravi stanovanje v red, da posveti svoji zunanosti nekaj trenutkov, da pripravi kakšno malenkost, ki bo z njo lahko postregla gostom, in tako dalje. Gost jo bo dobil vedro in veselo in bo ob svojem odhodu odnesel najlepše vtiske.

Časih je pa že tako, da obiska ni bilo mogoče napovedati, in tako gost preseneti gospodinjino. Dolžnost gospodinje je, da mu pokaže prijazen obraz in da izkuša svoje razočaranje oziroma svojo «tiho jezico» prikriti. Prostdušno naj prizna, da je pravkar delala to in to pa da zaradi tega stanovanje ni pospravljeno in tudi ona ne oblečena tako, kakor bi morala biti, da bi dostojno sprejela gosta. S svojo prijazno prostdušnostjo bo pomagala gostu, da se bo hitreje iznebil zadrege, ki ga je gotovo obšla, ko je videl, da je prišel v nepravem trenutku. Od gospodinjininega vedenja je torej odvisno, kako se bo gost počutil. S svojo prostdušnostjo bo gotovo napravila dober vtisk, in namesto da bi začela pospravljati, naj sede z gostom v prijazen kotiček in se začne z njim živahno razgovarjati. Če pridejo ženske na obisk, ji nereda ne bodo štele v zlo, ker same predobro vedo, da tudi pri njih doma ni vse, kakor bi moralo biti, kadar se lotijo kakega dela. Moški pa niso tako malenkostni in se ne ogledujejo toliko po stanovanju kakor po osebah. Če so te ljubeznive in prijazne, vsega ostalega se opazili ne bodo.

Če vas torej kdo nenapovedan obišče, ne izgubite glave, ampak bodite prijazni in prostdušni in «se vdajte v usodo». Tako bo najbolje!

«Kaj zdaj? V pol ure mora biti pismo napisano, pa ne vem naprej...»

Če bi vprašali voditelje velikih obratov, bi vam nedvomno skoraj vsi potožili, da manjka dobrih stenografk.

Kaj je temu vzrok? Stenografija sama po sebi ni nič težavnega. Praktična uporaba stenografije pa je že težavnejša. Kadar gre le za kratke diktate z bolj vsakdanjo vsebino, še nekako gre. Pri daljšem narekovanju, ki ni enakomerno, ampak zdaj počasnejše zdaj hitrejše, pa moči prečne stenografke hitro onemorejo, največ zaradi tega, ker stenografija ni samo mehanično dojemanje posameznih besed z ušesi. Stenografka mora razumeti tudi zmisel in zvezo narekovanjih stavkov. Le tedaj bo lahko napravila dober prepis diktata.

Po stenografskih podjetja zelo izprašujejo. Tega poklica pa naj se lotijo le tista dekleta, ki imajo močne, zdrave živce, ki so razumna in duševno gibčna, ne pa raztresena.

Kako preprosto si večina ljudi zamišlja stenografijo. Nekdo drug misli za stenografko, in ona samo mehanično beleži besede in zloge z znaki. V resnici pa je drugače. Tisti, ki narekuje, se med enim stavkom v mislih ukvarja že z drugim. Pogosto se zmoti, da pozabi kakšen vmesen stavek, da kaj ponavlja in da v svojih izvajanjih ni dosleden. Razumna stenografka ga bo na to opozorila ali pa bo stenogram sama popravila. Dolgotrajno pisanje po narekovanju pa ni samo hud duševen, ampak tudi telesni napor.

Mlada dekleta, ki se mislijo lotiti takega poklica, naj se vprašajo, ali so zanj sposobna. Kakor smo že rekli, so spretnosti stenografke dobro plačane. Le nekaj je — dobrih stenografk je malo.

Še na nekaj vas moramo opozoriti.

Ni dovolj, če obvladate stenografijo tako dobro, da lahko brez težave sledite tudi hitremu narekovanju. Stenogram je treba potem prepisati še s strojem. Če ste površno in le pri-

O, ti šefi * * *

bližno stenografirale, si ne boste znale pomagati. Kolikokrat se zgodi, da je treba prepisati dvajset dopisov, in vsak ima drugačno vsebino. Če ste prej samo mehanično stenografirale, ne da bi pazile na vsebino, boste prišle v hude škripce. Časih se zgodi, da je treba kakšno pismo odposlati že čez pol ure, šefa pa ni, da bi ga vprašale, kaj vam je diktiral. Pismo napišite po svoje, in že je kaj narobe. Taka stvar, ki se vam morda zdi malenkostna, spravi šefa pogosto v slabo voljo. Utegne se zgoditi, da nastanejo v pisarni razburljivi prizori, in posledica je pogosto odpoved službe. Kaj pa pomeni odpoved v dandanašnjih hudih časih, veste prav dobro.

Kadar je šef zaradi vas nejevoljen, se nikar ne izgovarjajte, ampak se takoj brez olupševalnih besed opra-

«Zaradi ene same besede je kričal, kakor bi šlo za milijone...»

vičite. Ne poskušajte svoje površnosti popraviti z lepimi pogledi. Če je vaš šef slabič, vas bo po takih pogledih nadlegoval, če je pa mož dela, vam bo pokazal vrata.

In zdaj še nekaj.

Katera stenografka je res dobra?

Tista, ki napiše na minuto 110 do 120 besed. In če hoče biti razen tega še dobra strojepisna, mora na diktat napisati na uro vsaj 8 do 9 strani pisarniškega formata z dvojnimi presledkom.

To ni pravo opravičilo za slabo opravljeno delo.

Gargantu in njegova žena pri obedu.

Milijon dinarjev za eno samo kosilo

«... Za kosilo je bilo pripravljenih šestnajst volov, pečenih na ražnju, tri krave, dva in trideset telet, tri in šestdeset jelenov, pet in devetdeset ovac, tri sto prasičev, tisoč dve sto prepelice, šest sto kljunačev, štiri sto kozličkov, šest tisoč pišk, prav toliko golobov, šest sto puranov, tisoč štiri sto zajcev, tri sto čapelj in tisoč sedem sto jerebic. Od divjačine enajst merjascev in osemnajst srn. Razen tega smo spekli sto štirideset fazanov, nekaj tucatov divjih rač, rib, morskih kur, jagnjet, odojčkov in gosi poleg najrazličnejših jedi iz zelenjave, sadja, solat, juh, omak, in tako dalje...»

To ni odlomek iz pripovedke. Ne. To je samo odlomek iz Rabeleiseve knjige o «Gargantuju», znani osebnosti in slavnem požeruhu.

To se vam zdi neverjetno — vendar je bilo časih res tako. Obedi v srednjem veku — seveda le pri bogatih plemičih in velikaših — so bili prave razstave jestvin in tekme v pogoltnosti. Dumasjeva in Balzacova dela so polna opisov, ob katerih se nam še dandanašnji «sline cedijo». Ludvik XIV. je bil kos pojesti po dvanajst piščancev pri kosilu, seveda mimo ostalih jedil, in o nekem nemškem srednjeveškem plemiču pripovedujejo, da je pojedel za kosilo celo piščančjo in zalil vsak grižljaj z litri piva, tako da je popil pri enem samem obedu celo vedro piva. Kdo se ne spominja čudovitega prizora v filmu «Henrik VIII.», ko se masti angleški kralj s piščanci, obira kosti z rokami in si pri tem do ušes zamaže svojo gosto brado?

Dandanes čitamo pripovedke o takih obedih kakor nekdanja pravljica o

Gulliverju, ki so mu Liliputanci prinesli po sto in sto svojih malih volov in različnih drugih jestvin, da bi potolažili njegovo lakoto.

Take požrešnosti ne poznamo, vendar bodimo odkriti — dosti boljši tudi mi nismo. Le pomislite, koliko pojedjo na kaki «kmetiški svatbi». Časih se svatje gostijo po celih sedem dni in sedem noči. Zdaj pa pomislite, koliko pojedjo v teh sedmih dneh in sedmih nočeh, koliko popijejo! Časih

bi s tem denarjem lahko veččlanska rodbina ves mesec živela. In koliko še zmerom pojedjo naši srbski bratje pri «krstnih slavah». Znano je, da so kmetje, ki vse leto varčujejo in si ničesar ne privoščijo, samo da potem na dan svoje krstne slave povabijo vso vas, da se pri njih do sitega naje in napije.

In še nečesa ne smemo prezreti. V tisti dobi, ko so pisali take jedilne liste, so živeli ljudje v drugačnih razmerah kakor danes ta dan. Takrat je imel tudi denar drugačno veljavo in brezposelnosti takrat tudi še niso poznali. Ko bi dandanes hotel kdo izmed nas pogostiti svoje prijatelje s takim obedom, kakršnega smo opisali v uvodu našega članka, bi potreboval za to skoraj milijon dinarjev. Naši obedi pa stanejo dandanašnji povprečno 6 do 15 dinarjev. Ko bi pa mogli povabiti katerega izmed naših prednikov iz srednjega veka na takšno «moderno» kosilo, bi najbrže od gladu umrl. Res je pa tudi, da tudi dandanes dosti ljudi od takega obeda ne vstane sitih...

Učitelj: «Janez, povej mi stavek v preteklem času!»

Janez: «Moj oče je kupil zlato uro.»

Učitelj: «Zdaj mi pa povej ta stavek v sedanjem času!»

Janez: «Zlata ura je v zastavljalnici!»

Moderni obed je čisto skromen.

Ženskam je sanjarjenje ljubše od spanja

Ženska ima svoj posebni začarani svet misli, želja in sanj. V njem živi prav tako intenzivno kakor v stvarnem življenju, vendar ji daje ta notranji svet mnogo več od stvarnega življenja.

Ali je ženska bolj realna ali bolj sentimentalna — je brez pomena. Gotovo je razlika med to in ono; sentimentalna ženska gotovo več sanjari od realne, vendar s tem ni rečeno, da tudi realna ženska ne «zida časih gradov v oblake» in si ne zaželi fantastičnih prigodkov in ne sanjari časih z odprtimi očmi. Vse ženske so v bistvu enake, in ni je ženske, naj si bo realna ali sentimentalna, grda ali lepa, siromašna ali bogata, ki bi nečesa ne čakala, ki bi za nečim ne hrepenela in nečesa želela, čeprav se zaveda, da se te njene najtišje sanje ne bodo nikoli uresničile.

Nekdo je nekoč rekel, da je življenje ženske samo čakanje in hrepenenje — in prav je povedal.

Naj navedemo nekaj primerov iz življenja samega.

Mala plesalka se je vsa utrujena vrnila iz gledališča domov. Plesati je morala skoraj dve uri brez prestanka, brez oddiha, skoraj se ji je v glavi zvrtilo od preoblačenja, naglice in strogih pogledov voditeljice. Zdaj se je vsa utrujena spustila na zofo in kmalu je začela sanjariti z odprtimi očmi. V duhu se vidi v elegantnem, razkošnem kostumu na deskah pariškega odra. Gledališče je razprodano, občinstvo burno pozdravlja njo —

slavno prima-balerino. V naslednjem trenutku zagleda pred seboj razkošno opremljeno garderobo, spretno mlado spletično, vence in šopke rož v najrazličnejših barvah in oblikah, in kritiki največjih dnevnikov in revij ji navdušeno čestitajo k temu velikemu uspehu...

Mlada šiviljska pomočnica sedi sključena nad svojim delom. Z urnimi prsti hiti nabirati pisane steklene bisere in jih spretno šiva na dragoceno večerno obleko. Skrbno nabira biser za biserom in kmalu zagleda pred seboj cvetočo vrtnico — res, videti je, kakor bi bila prava. In medtem ko njeni prsti hitro in spretno vbadajo v težko svilo, vidi v duhu pred seboj veliko delavnico — svojo lastno delavnico. Okoli dolge mize sedijo učenke in pomočnice. Sprejemnica je elegantno opremljena in v njej stoji ona sama in sprejema stranke. Ljubeznivo se jim smehlja, potrpežljivo posluša njih želje, prijazno jih opozarja na najnovejše modne liste, najnovejše pariške kroje, najnovejše okraske, in stranke so zadovoljne, da nikoli tega, in prihajajo z zmerom večjimi in bolj izbranimi naročili. Na zunanji strani vrat visi medena plošča, ki nosi njeno ime — «najmodernejši damski salon». In ob vratih stojita dve visoki palmi, prav takšni palmi, kakršni je videla zadnjič v filmu, in zdaj sanjari o nji...

In strojepiska? Dan za dnem sedi za pisalnim strojem in njeni prsti so časih kar otrpli od hitrega pisanja. Dan za dnem isto... «Prejeli smo Vaš cenjeni dopis z dne... Potrjujem prejem Vašega cenjenega naročila z dne...» Zmerom isto, dan za dnem, mesec za mesecem. Od jutra do večera ji diktirajo, zdaj šef, zdaj prokurist, zdaj knjigovodja, da, časih mora še slugi napisati kakšno pismo. Zmerom je trudna. Nikoli se ne more dodobra oddehniti. Trudna in zbita se vrača zvečer domov in se vsa onemogla spusti v naslanjač, v stari naslanjač, ki ga imajo že izza časa stare matere pri hiši. Tako ji je, kakor da sliši še zmerom glas šefa, ki monotono narekava... In vendar — ko se malo odpočije in pozabi na pisalni stroj in na drobne okrogle tipke, začne sanjariti. O lastnem domu sanjari, o majhnem, ličnem stanovanju, o cvetlicah, ki stojijo pred okni, o snežno belih zastorih, ki dajejo sobi prijazen izraz, o dobrem, ljubečem možu, ki jo nosi na rokah, in o ljubki majhni glavicici, ki se stiska k njenemu srcu in pije moč iz njenih prsi...

In ali mislite, da je z edinko bogatega tvorničarja kaj drugače? Tudi ona sanjari. Želi si, da bi jo imel kdo zavoljo nje same, zavoljo njenega srca in njenega bistva rad... Zmerom

jo je strah, da ji moški lažejo, da se ji hlinijo in da so vse njih besede o ljubezni v prvi vrsti namenjene njeni doti in trgovskemu slovesu njenega očeta. Časih sanjari, kako lepo bi bilo ako bi bila hčerka preprostega kmeta. Zvečer bi se fant priplazil pod njeno okno in jo klical, in v njegovem glasu bi zvenela prava ljubezen, tako lepo bi bilo, tako lepo...

Tako sanjarijo vse ženske. Tiste, ki nimajo otrok, sanjarijo o njih, tiste, ki jih imajo, si v duhu ustvarjajo življenje brez moža in brez otrok, in nikjer ne dobite ženske, ki bi nikoli ne sanjari o nečem in ki bi ne nosila vse polno tihih želja s seboj. Če bi ženske ne poznale tega sanjarjenja, ki nam pričara izpolnitev naših najbolj fantastičnih želja — kako pusto in kako enolično bi bilo življenje! Potem bi bilo vse življenje kakor dolg siv dan, brez solnca in brez vedrine.

Nekaj minut sanjarjenja poživi žensko, da se laže loti stvarne vsakdanjosti. Sanjarjenje je kakor mamilo. A zbujenje po mamilu in po sanjarjenju je isto: resničnost nas razočara.

(Nadaljevanje.)

Bila je hčerka skromnega uradnika, vzgojena v samostanu. Z rajnkim očetom sta bila prijatelja, dobra tovariša. Mati je bila prenežna, pregostobesedna in kljub vsej dobroti po duhu in srcu preoddaljena od svoje hčerke, ki bi ji mogla biti odkritosrčna.

Kaj bi dejal oče, ko bi vedel, ko bi natančno mogel doživljati z njo to njeno ljubimkanje z Majhnom?

Prijetna, da silno prijetna je zavest, da jo ljubi. Anamarija je pozabila, da je bil Majhen pravkar pijan, da je dišal po vinu in da se mu je zapletal jezik. Videla ga je visokega, čednega moža z moškim licem in svetlimi, trdimi očmi, in zdel se ji je močan in vse ljubezni vreden. In on jo je ljubil. Hrepenel je po njej, želel si njenih ustnic in njene tople, pristrčne naklonjenosti. Bil je ves njen, ta veliki, odrasli človek, le v mislih jo je morda objemal in ji razodeval vse to, o čemer je neprijetno govoriti. Kako nerodno bi ji bilo in njemu najbrže tudi in kako smešno, ako bi ji dejal nekoč: «Ljubim te!» Že beseda sama, tolikokrat zlorabljena, je osladna in zoprna, kakor hitro je izgovorjena — a v tistem, tako zelo tistem občutju zase — kako lepo je: «Ljubim te!»

Zaspala je, ne da bi se zavedela, kako in kdaj.

Leben je spremljal Povodna domov. Morda je upal tudi on, razočaran in zagrenjen, da bo ta človek vsaj za pogovor, če ne za toplo, moško prijateljstvo. Vpraševal ga je, ali mu ni slabo. Janko je junaško zanikal in si želel postelje. Kaj briga njega vse skupaj — le spati, spati.

Ko je že ležal v postelji, se je iz zmede pojav in pogovorov, ki se mu je sukala po omeglenih možganih, jasno izluščila pojava bodočega šefa, doktorja Sušca.

Dražilo in jezilo ga je vse to, kar je slišal nočjo o tem samodržcu. S togoto se je spominjal današnjega prvega srečanja, ko je stal pred njim kakor šolarček pred gospodom nadučiteljem.

«Ne boš me!» se je rotil osramočen. «Nisem pes, da bi me kujoniral. Ne dam se!»

V njegovo zavest je padlo težko, skoraj sovražno breme in misli so se razvijale okrog njega kakor vzvalovani krogi na vodi, v katero je priletel kamen.

II.

V hišici za vodo je stanovala teta Malči. Bila je bolehná, najstarejša sestra hotelirja Vobacha. Teta Malči je bila večji del svojega življenja bolehná.

Njena mati, trda ženica iz Slovenskih goric, ji je branila in ubranila tudi ženitev. «Glej, Malči,» ji je pridigovala, «ti še lahko doživiš visoko starost, če se boš negovala in pazila. Ako boš pa poročena, se ne boš mogla vlačiti iz kota v kot kakor kakšna garjeva mačka. Morda pride tudi še otrok, in le pomisli, kaj bi bilo, ako bi bili tvoji otroci bolehne grinte, ki jih vsaka

sapa kar zaduši. Ali misliš, da bi lahko prenašala takšno življenje? Seveda ti govori dedec sedaj, kako te ima rad in da te bo nosil po rokah. A v zakonu se tako pestovanje kaj kmalu neha. Zakon je končno le jarem, in ako ga hočeš dobro in brez velikega mrmranja prenašati, moraš biti zdrava kakor mlada žival pod vprego. Če pa tega ni, je kaj kmalu v hiši sitnoba, nadloga in nevolja, in iz vse prejšnje ljubezni in drugih takih ceremonij nastane en sam velik kup nesreče. Oče pa ti bo prezidal in uredil babičino hišico za vodo, in tam boš lahko zase in v miru živela, kakor ti bo po volji.»

S tridesetimi leti še ni hotela biti postarna ženica, mnogo je prejkala, bolehná in kinkala in premišljevala, ali je storila prav, ko je ubogala rajnko mater. Potem pa so prišli bratovi otroci, ki jih je bilo treba zibati in ki so se pozneje podili po njenem vrtičku, prišle so njene poročene prijateljice in druge, in končno se je že navadila tega, da so prihajale k njej mlade neporočene učiteljice, ki jim je bilo kaj do knjige in pomenka.

Zato teta Malči že dolgo ni več premišljevala, ali je imela njena rajnka mama prav ali ne.

Teta Malči je bila drobna, vse na njej je bilo drobno, lice, postava, udje. Borni lasje so bili osiveli, prijazne oči so gledale tudi bolj na drobno v svet, ki je bil zunaj njene hišice precej robatejši in nič kaj pripraven za njene drobne, nalahno drsajoče korake.

Hišica, sobe, pohištvo in okno, vse je bilo majhno in lično. Ob oknu je stala mizica in udoben stol. Odtod je bilo prijetno gledati skozi okno, kjer je onkraj ograje držala bela pot v majhen smrekov gaj. Tam se je po navadi shajalo vse, kar je bilo v Podgorici za ljubljenskega sveta. In teta Malči ni imela lastnosti Repičeve Melanije. Malo radovedna je pač bila — moj Bog, ki bi ji vsaj tega ne privoščil?

Mlada Anamarija, ki jo je bila k njej pripeljala njena najstarejša prijateljica in nekdanja sošolka Pepica Šribarjeva, si je izmislila zanjo in njen krog nekaj povsem novega: Čitalni krožek.

Danes je bil deževen petek, in krožek se je imel zbrati v tetkini sobi.

Na starinski komodi je bilo vse pripravljeno za čaj, in tetka je že sedela pri oknu in čakala.

Zunaj je škropil dež po svežih, zelenih rastlinah in grmovju ob vrtni ograji. Travniki in gozdi sta se le medlo zarisavala pod enakomerno padajočim dežjem.

Danes so poslušale Dolinarjevo, ki jim je brala iz lirike Rabindranatha Tagoreja.

Medtem ko je Dolinarjeva počasi in z nekoliko šolskim poudarjanjem pripovedovala, «kako je sestrice še neumna...», je vstopil Karli Vobach. On ni bil član krožka, a zato tetkin nečak, šestnajstleten, trmast, neugnan in neolikan, plavih las in svetlih oči.

Tiho je obstal ob vratih, pokimal tetki in se priklonil Dolenčevi. Drugih skoroda niti pozdravil ni. Usedel se je na rob zofe in poslušal.

Vse je poslušalo. Teta Malči je nagubančila čelo in se trudila, da bi razumela, Kolenčeva si je podprla glavo z roko in zasledovala kapljajoče besede, gospa Mara Pahernikova je našobila ustne, češ, kaj pa je to tako pretresljivega in silnega, gospodična Pepica je resignirano poslušala in se ni trudila, da bi kaj razumela. Čitateljica sama se je trudila s tem branjem in si oddahnila, ko je končala. A vendar ne bi za vse nič priznala, da ni zanjo Rabindranath silo zanimiv.

«Prrrava figa!» se je drznil namrdniti smrkavec Karli in zaničljivo zategniti ustne.

«Tiho, Karli!» je zažugala tetka, «ako česa ne razumeš, se ti ni treba koj obregovati. Morda so tu drugi, ki jim prav to zelo ugaja.»

«Taka godlja čenčast!» je mrmral naprej.

«Kaj bi ti neki bolj ugajalo?» je vprašala Kolenčeva in se obrnila napol k njemu.

Karli se je trudil, da bi ne zardel, in je mahnil nedolžno z roko po zraku. «Ne vem — kaj lepšega vsekakor — proza ali stare pesmi...»

Zatem je pričela čitati Dolinarjeva Mencingerjevega Abadona.

«Sam tak dolgočasen klump!» je bevsnil Karli predse in potem oškilil od strani ostri profil Anamarije Kolenčeve, ki je prav tedaj obrnila glavo. Njune oči so se srečale, in iz njenih je šnil razumevajoč hudomušen smehljaj. Potem pa se je vsa resna spet zatopila v svoje ročno delo in navidez napeto poslušala.

Karli se je zagledal skozi okno, kjer se je zeleni travnik pod gozdom vedno jasneje luščil iz ponehavajočega dežja. Seveda je bil zaljubljen v Anamarijo. Pa to ni bila ena njegovih naglo se menjavajočih malih ljubezni, ki jih je bil preživel že skoraj toliko, kolikorkrat je bil doma tepen. Anamarija! Vsa plaha je bila njegova korajžna deška duša pred njo. Vedno je moral misliti na njene velike, vprašujoče poglede in siliti tja, kjer je bila tudi ona. Na učitelja Majhna je bil na vso moč ljubosumen, in ta ljubosumnost je porodila v njem divjo jezo in sovraštvo do človeka, ki mu ni storil nič žalega, razen da je s svojo široko in visoko postavo stopil pred Anamarijo in jo zakril pred trmastimi Karlovimi očmi s svojim samozavestno se smehljajočim licem. S kakšno naslodo bi ga udaril v lice, ga pohodil in razbil, izbrisal, da bi ga ne bilo več nikjer, da bi ga vsaj gledati ne bilo treba in se vedno vnovič vreči v sovražnost. Bolela ga je ta onemogla, velika ljubezen, bolelo ga je sovraštvo, in vendar — vendar je moral vedno iznova riti v tej boli.

Karlija je bil oče vzel iz srednje šole zaradi slabih ocen, ki jih je nosil domov, in zaradi večnih pritožb, ki so sledile Karliju že iz ljudske šole povsod, kamor se je obrnil. Trmast, neugnan, neolikan, drzen in sploh — nepopoljšljiv in ničvreden!

Zdaj je bil že poldrugo leto doma, požiral knjige, kjer in kakršne je dobil, se potepal in ogibal delu, kjer je le mogel. Domači in vse mesto ga je imelo za izvržek in bodočega zločinca.

Vedel je, da ga prezirajo, in to ga je bolelo, čeprav si je vedno trdil, da mu je za mnenje teh podgoriških «kretenov» — prrrava figa! Toda ako ga je kdo prijazno ogovoril, vendar ni mogel biti grob. A pozneje je spet zvedel, da ga je ta prav nesramno in zaničljivo obsojal — in srd je moral spet vzkipeti.

Tudi mlada žival, mlad pes na primer, pride k človeku, prijazno in zaupljivo mahaje z repkom, se kobaca in nagaja in se hoče ščeperiti, da bi vzbudil pozornost, kakor ga k temu pač navaja njegova natura.

Tako je prihajal k ljudem tudi on, ne da bi se tega zavedal.

A resnemu človeku je takšno početje zoprno. Pripravljen je bič, ki naj nauči psička lepo na komando skakati, prositi s povzdignjenimi tačkami in mu služiti po njegovi, človekovi, gospodarjevi mili volji in nezmojljivi pameti. Ako je psiček pameten, se vda in se nauči izlepa koristnih reči in ponižnih pogledov.

Ako pa je samosvoj in trmast, zaverovan v svojo lastno nagonsko modrost ali celo v to, da ima pravico živeti po svoje — ga tepe nadloga. To je bič, spleten iz tuje volje njemu v korist in vsem, ki ga ukročenega lahko uporabljajo. Ako pa to ne zaleže, oj, gorje uporniku — modri svet mu prerokuje žalostni konec za plotom — in kdo si upa trditi, da ni tako?

Pa Karli ni bil le kakor psiček, v njem je bilo celo nekaj koštrunskih lastnosti. Zaletel se je sem, potem

tja — izprva prijazno, drugič nasilno in bolj terjajoče. Srbelo ga je v prstih, vse v njem se je premetavalo, suvalo, kričalo, roke in noge so bile kakor na vrvcu, moral je mahedrati, cepetati — ven je moralo vse, kar je trenutno čutil in mislil — hura! Bumf! — in odtrgalo se je kakor ploha, zagrmelo kakor lavina — in potem...? No, potem je pač vedno čutil, da je tepen obležal na tleh — vse, vse le vroča pena, ki se je razblinila ob trdem, hladnem zidu tisočletij. Spet enkrat je bilo vse, kar je bilo njegovo, narobe, in svet, ki ga je obdajal, v katerem je živel in v katerem se v tej svoji borbi ni mogel znajti, ima svoj navidezni prav.

In ker je bil ta «prav» le navidezen, se je vedno iznova spet dvignil, se počohal po skelečem hrbtu, zavihnul svoj predrzni nos ali pa tudi potresel malo dobrohotne laži na svoje spokorniško srce in se s prijaznim, zaupljivim smehljajem ljudem in vsemu svetu odpravil na pot, ki pa je bila le nadaljevanje stare.

Tako je iskal sebe in svet, ne da bi se tega zavedal, pač v trdnem prepričanju, da mora človek in svet biti nekoč tak, kakršnega bi se sedaj rad kazal.

In bogme, da kljub vsej prožnosti ni bilo lahko vedno iznova spoznavati svojih lastnih hib, se boriti z njimi in se, dozdevno popolnoma očiščen in poln novih žarov in upov, zagnati z glavo naprej, ne da bi pomislil, da utegne spet zadeti ob zid in odnesti nove bunke.

Medtem ko je bila tu podana njegova prirodopisna slika, se je bil že pošteno nazehal ob Abadonu. On ni ljubil premišljevanj, zlasti tako dolgih ne — vse to mu je bilo pretuje in zanj neživljenjsko. Njemu se je hotelo življenja, živega vrveža.

Vzdihnil je, vstal, polglasno pozdravil in šel. Ob vratih se ni pozabil ozreti z napol zastrtim, žarkim pogledom, ki naj bi ga storil zanimivega, na Anamarijo, trenutno regentko njegovih ljubezenskih sanjarenj.

Na mostu je srečal Franca z Ančko; Franc je bil njegov prijatelj, Ančka pa Francetova dekle. S Francem, ki je bil sin revnega krojača, očeta številne družine, sta tovariševala že v osnovni šoli.

«Servus!» je dejal France in potegnil za suknjo, ki je bila premajhna, preozka in celo tako nerodno krojena, da je zlezla vedno nazaj in odkrila lastnikov dolgi vrat s slabo zavozlano, staro, ogoljeno pentljo, ves ovratnik in ovratniški gumb v tilniku. Ančka je bila nežno, malo bolešno dekle, osirotela pozna potomka bogatega kmečkega rodu. Franc in Ančka sta se zelo ljubila.

France je bil lepo dovršil meščansko šolo, sedaj je bil pisar in nekoč je hotel biti oficial. Pel je lepo, imel je lepo pisavo in svoji deklici je pisal lepa, globoko občutena, redkobesedna pisma, ki jih pa ni odnikoder prepisoval. Igral je tudi na kitaro.

Karli je bil danes jezen na Franca. Tudi Francu in Ani se je videlo, da sta se nekaj prerekala. Molče so šli vsi trije proti mestu. Na vogalu bi se bila morala Ančka ločiti od njiju, da bi nihče ne opazil, da se je izprehajala s fanti. Gospodinja bi jo zatožila svaku, in ta bi jo utegnil vzeti iz meščanske šole domov gori v Vilunjski graben k svetemu Florijanu.

Franc je branil Ančki iti domov in oba sta jo hotela spremljati, dasi je Karli dobro vedel, da bi se ga Franc rad iznebil. Maščevati se je hotel nad Francem.

Kakor vsakokrat, si je bil tudi danes takoj po kosilu del popolnoma čist trd ovratnik z lepo črno-belo pentljo in hitel proti meščanski šoli Gelike čakati.

(Dalje prihodnjič.)

Pravljica

Dan za dnem je stala Barbka na oglu prometne ulice in ponujala ljudem lepe šopke teloha. «Kupite, dobra gospa! Kupite, dobri gospod! Samo petdeset par stane šopek! Glejte, kako so lepi!» je moledoval visoki otroški glasek, in temne očke so proseče zrle v vsakega, ki je šel mimo.

Barbkina mama je pa po kavarnah in gostilnah prodajala nove vozne rede, dnevnike in tednike in takisto prosila: «Kupite, prosim vas, kupite, da bom imela za kruh!»

Žalostno je bilo njuno življenje, tako žalostno, da si je Barbkina mama večkrat mislila, da bi bilo bolje, če ju ne bi bilo na svetu. Ko je bila Barbka še majhno de- tece, se je bil oče odpravil v tujino, da bi v temnih rovih kopal zlato in več zaslužil. Res je dvakrat poslal nekaj denarja, a potlej ni bilo več nobenega glasu o njem. Sele čez nekaj mesecev je dobila Barbkina mama ob- vestilo, da se je v rudniku zgodila huda nesreča in da je mož umrl. Barbka se časih še spominja, kolikokrat je mati tiste čase jokala in kolikokrat jo je ljubeče sti- skala na svoje srce in šepetala: «Zdaj sva sami, ljuba Barbka, nikoli več ne bo atka domov!»

Mati je hodila prat in pospravljat po hišah in tako sta skromno živeli. Lepega dne je pa mati tako nesrečno padla, da so ji morali odrezati desno roko. Od tistih dob je prodajala časnike, in ker s tem ni dovolj zaslu- žila, je tudi Barbka jela spomlad prodajati teloh, vijo- lice, zvončke in trobentice.

Zvečer sta prešteli denar, in časih ga je bilo dovolj, da sta kupili za drugi dan kruha in kar je še manjkalo,

časih pa ni bilo dovolj, čeprao sta ves dan prosili in moledovali.

A nekega dne je prikorakal po cesti plemenit vitez. Ko je zagledal ubogo Barbko, jo je vprašal:

«Ali si sama nabrala teloh?»

«Da, sama sem ga nabrala, gospod. O, kupite šopek, saj stane samo petdeset par!»

«Vse šopke kupim, zdaj me pa pelji k svoji mami!» je rekel vitez in je moral še enkrat ponoviti ves stavek, zakaj Barbka se je bala, da ga ne bi bila morda nápak razumela.

Ko je prišla z dobrim vitezom do doma, ju je mati začudeno pogledala. «Nikar se me ne bojte, siroti!» je rekel vitez. «Sam sem, nobenih sorodnikov nimam, a denarja imam kakor listja in trave. Sklenil sem, da vza- mem kakega otroka za svojega, in ker mi vaša Barbka ugaja, se lahko kar zmeniva zanjo.»

Tedaj se je začela mati jokati, češ, da se od Barbke ne more ločiti, čeprav bi bilo to v Barbkino srečo. In Barbka se je tudi jokala in obe sta se zasmilili dobremu vitezmu. Nazadnje je rekel:

«Nu, pa vzamem še vas. Na hišo boste pazili in ku- hali nama boste in tako boste lahko zmerom skupaj z Barbko!»

Tako se je tudi zgodilo. Barbka in njena mama sta zdaj rešeni vseh skrbi. Hrane imata dovolj, v lepi, svetli sobi spita in lepe obleke imata, kakršnih si še v sanjah nista mogli misliti.

A to je le pravljica, in vitez je prišel samo zato, da bi imela pravljica srečen konec.

Kraljica Lujiza je pisala svoji hčerki:

Dobra moja Charlotta!

Tu Ti pošiljam srebrnik. Nikar ne misli, da hočem s tem plačati prelepo kito cvetja, ki si mi jo bila poslala in ki sem je tolikanj vesela. Tega, kar nam nudi ljubezen, ni mogoče plačati, tista ljubezen, ki Ti je pomagala plesti to kito in Te navdahnila z mislijo: «Mama je bo vesela, jaz pa mam tako rada razveselim.» Ampak pošiljam Ti ta srebrnik, da si lahko da- nes privoščiš veselje in pomagaš siro- maku pa poskrbiš, da bo mogoče rod- binskemu očetu z ženo in otrokom jesti dobro juho in se nasititi. Vem, da je misel, kako bi mogla drugim kaj dobrega storiti, resničen užitek za Tvoje dobro, malo srce, in jaz sem

vesela, če mu lahko pripravim ta užit- tek.

Tvoja ljubeča mati in prijateljica
Lujiza.

Rešitev ugank iz št. 2

Rešitev računske naloge.

2	9	4
7	5	3
6	1	8 _c

Rešitev zgodbe.

Nekje na svetu raste čudovit gozd, kjer ni še nikoli hodil človek. Tja se je napotil osel, kmalu mu je postalo dolgčas in jel je vzdihovati: «Ko bi vsaj vedel, kje leži lisica,

ki tod kraljuje?» Pogledal je v votli- no, ki je bila pred njim, tudi t a m je ni našel. Zdajci je pa zagledal li- sičjo d l a k o in spet začel upati, da bo našel lisico. Toda ves njegov up je bil zaman, in tako se je nazadnje vendarle odločil in ostavil pusti gozd.

Pregovor se glasi: Kjer osel leži, tam dlako pusti.

Rešitev magičnega lika.

brst, krst, prst, Trst.

Šale za naše male

Janezek je zadnje čase pogosto poreden.

Neko jutro mu oče obljubi, da mu bo dal zvečer pet dinarjev, če bo ves dan priden.

Zvečer pokliče svojega navihanca:
«Zdaj te pa ne bom nič vprašal, ali si bil res priden. Samo povej mi: ali si pet dinarjev, ki sem ti jih obljubil, zaslužil?»

Janezek dolgo molči.

Potem se pa oglasi:

«Veš kaj, očka. En dinar mi daj!»

Nepričakovano vprašanje.

Pavelček ima strašno rad hruške.

Ne je jih. Kar požira jih!

Nekoč ga spet zaloti mati, ko se kar ne more ločiti od njih.

Hoče mu povedati svarilen zgled.

«Veš,» mu reče, «nekoč je otrok, ki je prav tako požrešno jedel hruške, iznenada umrl. Pogoltnil je polovico hruške in se zadušil.»

Pavelček jo debelo pogleda.

«In kaj je bilo potem z drugo polovico, mamica?»

Tega nihče ne zmore

Česa? Upihniti svečo s pomočjo lijaka. Nihče vam tega ne bo verjel in vsak bo trdil, da bo s pomočjo lijaka upihnil tudi deset sveč hkratu, če je treba. In res bo kdo vzel lijak, si vtaknil cevko lijaka v usta in mogočno pihnil. Toda doživel bo čudež! Plamenček sveče se niti ne

zgane — kaj šele, da bi ugasnil! Tega namreč nihče ne zmore, naj se še tako trudi. Kdor je posebno bister, bo kmalu spoznal, zakaj se to ne posreči. Zrak, ki pride skozi ozko cevko lijaka, se takoj razširi, kakor hitro pride v lijak. Tu se oprime sten lijaka ter spolzi ob njih naprej in zaradi tega ne more do plamena.

Nova igra s kockami

Igre s kockami so zelo priljubljene. Vendar povzročajo večkrat tudi jezo, če kdo izmed igralcev ne pazi in vrže kocke tako, da mu pade katera izmed njih na tla. In Bog si ga vedi, ali je kocka začarana ali kaj, najrajši zleti pod kako omaro ali pod posteljo, in igralci se morajo plaziti po kolenih in si svetiti z vžigalicami, preden jo najdejo. Takšno iskanje povzroča nejevoljo in jezo, in igra se zaradi njega zavleče.

To lahko preprečimo na zelo preprost način. Poiskati moramo majhno, vendar precej trebušasto stekle-

nico in jo dobro pomiti; vanjo spravimo dve ali tri kocke. Steklenico zapremo z zamaškom — če je kdo prav hudo natančen, jo lahko tudi zapečati — in potem igramo takole: zamašeno steklenico dobro potresemo in jo postavimo na mizo, kjer lahko pogledamo, koliko očese smo «vrgli».

Glej, glej — vžigalica te uboga

Dosti veselja in smeha vam pripravi tale preprosti poizkus z vžigalico. Vžigalico nalomimo tako, da dobi obliko rimske številke V. To nalomljeno vžigalico položimo na vrat steklenice, ki mora biti tako širok, da spravimo skozenj dinarski novček. Zdaj položimo dinarski novček na nalomljeno vžigalico, kakor kaže naša slika.

Nato povabite prijatelja, naj spravi dinarski novček v steklenico, vendar se ne sme dotakniti niti vžigalice niti novca niti steklenice. Prijatelj si bo na vse načine belil glavo, vendar se mu ne bo posrečilo. Ko prizna, da tega ne zmore, mu pokažite rešitev, ki je kaj lahka in preprosta. Kapljico vode kaneš na vžigalico, in sicer tja, kjer je nalomljena. Čez nekaj časa se bodo vsi začudili, zakaj vžigalica, ki bo medtem popila vodo, se bo vzravnala in novček bo sam od sebe padel v steklenico.

Katiček tete Mine

Dragi otroci!

Ta mesec praznujemo začetek pomladi. Vam to najbrže ni v veselje, zakaj vsi se radi smučate, sankate, drsate in kepate s snegom. Pomlad in sneg sta pa zakleta sovražnika, ki se nikakor ne moreta sprijazniti. Torej se bo treba posloviti od zimskega veselja. Zdaj pa premislite, koliko ljudi bo s hvaležnim in veselim srcem pozdravilo pomlad! Koliko ljudi je moralo prezebat, ker niso imeli denarja, da bi si kupili drv, in morda tudi ne dostojnega stanovanja. In koliko otrok ni imelo dovolj toplih čevljev ali pa morda sploh nobenih ne in niso mogli iz hiše, ali so pa morali zmrzovati. Morda so vas taki otroci kdaj gledali, ko ste se veselo smučali in sankali — oni pa niso imeli ne smučk ne sank! Vidite, vsi ti reveži bodo z veseljem pozdravili pomlad. Zakaj solnce jih bo grelo, dnevi bodo daljši in ne bo jim treba več posedati v temi! Zdaj jim bo vse eno, ali imajo čevlje ali jih nimajo, ali so podplati celi ali niso — zdaj bodo lahko tekali po zelenih tratih in se vkljub vsej bedi veselili svojih siromašnih otroških let! O tem nekoliko premišlujte, in prepričana sem, da boste potem tudi vi z veseljem pozdravili pomlad, dobrotnico najrevnejših!

Prav lepo vas vse pozdravlja vaša

teta Mina.

Matere, ne skrbite preveč

Pogosto slišimo, kako tožijo matere: «Naši otroci so tako nevhvaležni, prav nič nas nimajo radi in brezobzirni so.» In pogosto doda mati z vzdihom: «In vendar sem za otroke tako skrbela, da nisem nase nikoli mislila!»

Mnogi starši, ki tako tožijo in ki tako radi obsojajo ves mladi rod, pa ne pomislijo nečesa: da so morda sami tega krivi.

Res, skrbeli so za otroke, toda prevelika skrb je prav tako škodljiva, kakor premajhna. V zgodnjih letih, ki so tako važna za nadaljnji razvoj človeka, se otrok navadi le tega, da jemlje, ne pa da bi dajal.

Zato doživimo tako pogosto, da skrbne otroci za tiste matere, ki se zaradi slabih gospodarskih razmer ali pa zaradi boleznih niso mogle prav dosti za otroke brigati, dosti bolj in da jih dosti bolj spoštujejo kakor tisti, ki so imeli naravnost vzorno skrbne matere.

Zlasti matere trpe zelo, če otrokom ni dovolj do njih; očetje navadno niso tako zelo občutljivi.

Torej, matere, ne skrbite preveč! Vzgajajte svoje otroke k samostojnosti. Podarite jim vso ljubezen, ki brez nje otrok ne more uspevati, toda pustite jim, da sami premagajo vse težave življenja.

In držite pravo razdaljo od svojih otrok, čeprav ste vdove ali ločene žene in so potem otroci res vaše edino in vse. Ljubezen, ki ne pozna nobenih ovir, teži mlado bitje, ker mu jemlje vso prostost misli in dejanj. Le dajte časih otroka malo z doma. Dajte jih na kméte, med tuje, toda dobre ljudi in v otroške zavode. Srečnejši, zadovoljnejši se bodo vrnili domov.

In pozneje, ko bodo že na lastni koži spoznali življenje, bodo tudi spoznali, koliko ste morali vi pretrpeti. Potem vas bodo gledali tako, kakor si želite: s spoštovanjem, ljubeznijo in sočutjem.

Otroci in glasba

Vsak otrok bo, kadar doraste, svojim staršem iz vsega srca hvaležen, če so mu dali priliko, da se je naučil igranja na kak instrument.

Kdaj je otrok zrel za učenje kakga instrumenta?

To je prav različno. Nekaferi otroci, ki so posebno nadarjeni, lahko začnejo z učenjem že v zgodnji mladosti. Na ljubljanskem konservatoriju imamo nekaj primerov, da so se učenci začeli učiti vijolino, ko so bili stari štiri in pet let. Seveda se takrat niso učili branja not, ampak igranja lahkih pesmic po posluhu. Zapomnili so si prijeme in struno, po kateri je treba potegniti z lokom. Če je otrok posebno nadarjen, je prav, da mu dajo starši čim prej priliko, da se začne resno učiti. V vseh ostalih primerih je pa prav, da se otroci oprimejo studija šele z osmimi ali z devetimi leti. Za igranje klavirja je velikost rok precej važna. Če ima otrok majhne roke, bo imel z učenjem velike težave in bolje je, da počakamo, da se otrok telesno bolj razvije.

Tam, kjer starši priganjajo otroke, naj se učijo tega ali onega instrumenta, najdemo dostikrat primere, da se otroci branijo učenja in vaje. Branijo se navadno zato, ker jih starši preveč silijo. V nekaterih primerih najdemo vzrok tudi v tem, da

imajo slabe učitelje. Učitelji glasbe ne smejo biti nestrpni in zadirčni! Poklicni učitelji glasbe in učne moči na glasilnih zavodih se tega dobro zavedajo in vplivajo zmerom z dobro besedo in s tem, da vzbujajo v otroku navdušenje in častihlepje. Javne produkcije in interne produkcije vzbujajo v učencih in učenkah željo, da bi se kar najbolje izkazali pred svojimi tovariši, prijatelji in starši. Zato priporočamo staršem, da dajo svoje otroke zmerom le strokovnim učiteljem v roke.

Če želimo, da bi se naši otroci učili igranja kakga instrumenta, jim moramo že od malega vcepiti veselje do glasbe v srce. Učimo jih peti lepe pesmice, časih jih peljemo tja, kjer se ponuja prilika, da sliši otrok dobro in lepo glasbo. Otroku se bo potem kmalu zbudila želja, da bi tudi sam znal igrati na kak instrument. In nikoli ne pokažite otroku, da vi želite, da bi se učil. Zmerom mora imeti otrok občutek, da se uči iz svoje volje in iz svojega nagiba. V takem primeru se bo dosti bolj resno oprijel studija. (J. P.)

Indijanka

Hčerke Manituja (indijanskega boga) živijo dandanes vse drugačno življenje kakor v prejšnjih časih. Nekatere živijo z zadnjimi rdečkami v divjini, ki so jim jo bili Američani prepustili, ostale pa živijo z belokožci kot ameriške državljanke. V obeh primerih je ostala Indijanka čistokrvna, ki zavzema v tepi (indijanski šator) kakor tudi v meščanski družbi častno mesto.

Tudi tiste indijanske žene, ki so ostale v svojih domačih vlgvami, imajo dandanes vse državljanske pravice. Če hočejo zapustiti svojo domovino, ki so jim jo bili Američani odkazali na zapadu, se smejo prosto naseliti, kjerkoli hočejo. Tekmovanje z belokožci jim je dovoljeno. Dandanašnji jih je le še malo, ki iz lastne volje vztrajajo v načinu življenja svojih prednikov.

Indijanka v amerškem zapadu, torej prava Indijanka, je podobna naši kmetici. Ukvarja se s poljedelstvom, obenem pa goji lov in umetniško obrt, ki je pri Indijancih doma. S svojo rodbino živi poleti v šatorih,

pozimi pa v lesenih kočah. Indijanke mnogo tkejo. Same tkejo blago za moževa oblačila in prav tako si tudi same stkejo pregrinjala za postelje in rute, ki jih nosijo okoli ramen. Razen tega znajo tudi žgati lonce z najlepšimi ornamentami, njih posebnost so pa veznine s steklenimi biseri. Otroške zibke so navadno okrašene z najrazličnejšimi steklenimi biseri, ki jih Indijanke spretno sestavijo v najlepše vzorce.

V zapadni Kanadi nahajamo še cele vasi, kjer prebivajo sami rdečkami. Čeprav so se Indijanci priznali h krščanstvu, imajo vendar pred svojimi vlgvami postavljena totemska debela, ki so znaki starega indijanskega kulta. V takih vasičah nosijo poglavarji še perje kot okras, in njih oblačila so živo pisana kakor v starih časih. Skvo (indijanska žena) nosi veliko zlatega okrasja v temnih laseh, in rute, s katerimi si ogrinja ramena, so bogato vezene in živo pisane. Seveda je mnogo Indijank že zamenjalo svoje čudovite rute za gramofone, ki so skvoam v največji ponos in veselje.

Najizrazitejša lastnost Indijanke je ponos. Ponosna je na svoje prednike in z zaničevanjem gleda na ameriške belokožce, češ: «Kje ste bili vi, ko je že moj rod gospodaril tod naokoli!» Zadnja desetletja pošiljajo Indijanke svoje otroke v ameriške šole, in tako bo sčasoma izgubil indijanski rod svoj pravičljivi čar.

KAKO SI POIŠČEM SLUŽBO?

Gospodinjskim pomočnicam,
kuharicam in služkinjam

Dandanes dobimo skoraj v vseh poklicih brezposelne. Tudi med gospodinjskimi pomočnicami, kuharicami in služkinjami jih je dosti. Poleti še nekako gre, ko imajo kmetiška dekleta delo doma, pri svojih starših ali pri sosedih, toda pozimi je naval deklet v mesta z vsakim letom večji.

Vkljub temu beremo dostikrat v dnevnikih: «Dobro kuharico išče veččlanska družina...», «Dekle za vse dobi službo...», «Izurjeno sobarico sprejemem...» itd. itd.

Dobre gospodinjske pomočnice in dobre kuharice dobijo še zmerom službo. Če je katera dalje časa brez zaslužka, si je skoraj gotovo sama kriva. Ali nima lepih izpričeval ali je začetnica ali pa nima pravega nastopa in ne ve, kako se mora vesti, kadar išče službo.

Danes se bomo ustavili samo pri zadnjem vzroku, ki smo ga zgoraj omenili. Svetovati vam hočemo, kako se morate vesti, kadar iščete službo.

Če berete v dnevniku, da išče rodbina služkinjo, in če je v oglasu povedan naslov delodajalca, pojdite čimprej k njemu. Pazite, da bo vaša obleka snažna (ni potrebno, da je lepa, ni potrebno, da je nova — zakaj vsak ve, da se v dandanašnjih časih ne pobira denar na cesti, toda snažna in zašita je obleka zmerom lahko, če je dekle samo snažno in

pridno). Samo ob sebi se razume, da se pride dekle pokazat z umitimi rokami in s počesanimi lasmi, kar tudi ne stane nič. Takšno dekle bo takoj napravilo na gospodinjino dober vtisk, zakaj vsaka gospodinja si želi snažno in čedno dekle, posebno če išče kuharico ali pa dekle, ki se bo moralo ukvarjati tudi z otroki. Pozdravite prijazno, kar bo pričalo o vaši dobri vzgoji in lepem vedenju. Ne govorite preveč, odgovarjajte le na gospodinjska vprašanja. S seboj nesite svojo poselsko knjižico, da jo gospodinja lahko pregleda. Kadar govorite, glejte gospodinjino v oči. Če je vaša vest čista, lahko vsakomur mirno pogledate v oči; samo hinavci in značajno manjvredni ljudje se bojijo pogledati človeku v oči. Odgovarjajte kratko, vendar jasno. Če vas gospodinja vpraša, kje ste nazadnje služili, odgovorite: «Nazadnje sem služila tam in tam.» Ne pa: «Nazadnje sem služila tam in tam, pa mi ni ugaljalo, ker je bilo tako in tako, in gospa je rekla to in to, in potem mi je rekla prijateljica tako in tako, in potem sem si rekla, da je bolje tako in tako, pa sem mislila itd. itd.» Manj ko govorite, bolje je za vas. In nikoli ne recite nič slabega o svoji prejšnji gospodinjini, zakaj nova gospodinja si bo nehoti takoj mislila: «Zdaj govori o svoji prejšnji gospodinjini tako, kadar pojde od mene, bo pa o meni tako govorila.» Zakaj potem ste že takoj izgubljeni!

Če v oglasu ni povedan naslov, potem morate pač napraviti pismeno prošnjo, ki jo pod šifro oddaste v oglasnem oddelku tistega dnevnika.

Kako je treba take prošnje sestaviti, vam tukaj z vzorcem pokažemo:

«Spoštovana gospa!

V tem in tem dnevniku sem brala Vaš cenjeni oglas in se Vam ponudim za služkinjo. Stara sem toliko in toliko let, sem močna in popolnoma zdrava. Služila sem doslej pri tej in tej rodbini, ki mi je dala lepo izpričevalo. Vajena sem pospravljanja sob, pranja, likanja, nege otrok in kuhanja. Znam tudi nogavice krpati in za silo šivati. Do dela imam veliko veselja in bi Vam bila zelo hvaležna, ko bi me sprejeli v službo. Obetam Vam, da Vam bom izkušala ustreči na vse strani, in upam, da boste zadovoljni z menoj. Ko mi sporočite svoj naslov, pridem takoj in prinesem svojo poselsko knjižico s seboj.

V želji, da boste mojo prošnjo ugodno rešili, se Vam še enkrat prav toplem priporočam.

N. N.»

(Natančen naslov.)

Pri pismenih ponudbah je važno, da sami kaj poveste o sebi. Nedavno tega sem videla pri neki znanki pismo služkinje, ki se je pod šifro oglasa ponudila. Pisala je:

«Me bo prav veselilo, če me vzamete. Bi zelo rada šla služiti. Vas lepo pozdravlja

N. N.»

Seveda je moja znanka ni sprejela v službo. Iz pisma ni razvidno, ali je stara ali mlada, ne, kaj zna in ali je že sploh kdaj služila. In morda je to dekle prav dobro in bi bila moja znanka z njo hudo zadovoljna, a kaj hočete, sama je kriva, da se moja znanka ni ozirala nanjo.

Teta Špela.

NAŠ DOM

Pismo, ki ga je prejel avtor knjige «Naš dom», g. ing. Rado Kregar, profesor Srednje tehnične šole v Ljubljani, od gospoda direktorja Srednje tehnične šole Jožefa Reisnerja.

Z velikim zadovoljstvom sem prečital poklonjeni mi izvod Vaše knjige „Naš dom“. Vsakogar nas mora odkritosrčno veseliti, da smo dobili v slovenskem jeziku knjigo, ki za laika poljudno obravnava graditev in opremo lastnega doma tako sistematično iz estetskega, socialnega in tehničnega stališča.

Arhitekti niste več samo svetovalci za srečne bodoče posestnike večjih ali manjših domov, usvojili ste si že mesto splošnih vzgojiteljev za preureditev našega stanovanja, ki nam naj ne bo samo zaščitna streha, temveč ognjišče zdravega in prikupnega domačega življenja in zadovoljivega duhovnega okrepčevanja.

Vašo knjigo lahko z velikim pridom uporabljajo tudi naši učenci, zlasti gradbenih strokovnih oddelkov, da se čim bližje seznanijo z vsemi vprašanji in problemi, ki jih Vaša knjiga obravnava. V praksi bodo potem lažje znali zavzeti objektivno stališče pri presoji in obravnavanju vseh novih problemov, ki se pojavljajo v gradbeni tehnični stroki.

S kolegijskim pozdravom

Jožef Reisner

Ljubljana, 15. oktobra 1934.

F. M.:

Letos je že tako, da mora imeti elegantna dama, ki hoče biti po modi oblečena, rokavice ali vsaj zapestnike pri rokavicah, ročno torbico in čevlje vse iz enakega usnja. Take garniture so iz jelenje ali goveje kože ali pa iz raznih eksotičnih kož, ponajvečkrat iz krokodilove.

Ročne torbice imajo kaj različne oblike. Najnovejše so dolge in ozke. Znotraj so izdelane dokaj praktično, tako da imajo za vse dovolj prostora. Okrašene so z umetniško izdelanimi zaponkami in velikimi črkami, bodisi z dvema ali, če hočete, kar je najmoderneje, s tremi. Te tri črke niso vse iz enakega materiala, marveč je na primer ena zlata, druga srebrna, tretja lesena ali iz galalita, lahko pa tudi jeklena, medena ali srebrna. Na preprostih volnenih oblekah vidimo prav dostikrat usnjene garniture: ovratnik, zapestnik in širok pas. Pas se zapenja z modno zaponko ali pa zadrge z vročico tako, kakor čevlji na zadrgo. Za mlade dame so posebno primerne take garniture iz rdečega usnja. Pas se nosi zopet normalno v pasu, kar je vsekakor v prid modni vitki in visoki postavi. Novost pri letošnjih oblekah v prehodni sezoni so obleke, pri katerih je životek iz svetlega, krilo pa iz temnega blaga. Tudi taka obleka je prepasana z visokim usnjenim pasom.

Novo blago za letošnjo prehodno sezono je tkano iz debelih niti, ki imajo barvaste vzorke, tako da vzli gledajo iz blaga. Osnovna barva je bolj ali manj temna, vzli sami so pa v zelo živahnih barvah. Letos si torej ne bomo kupili rjavega, modrega ali zelenega blaga, ampak rjavo-rdeče-črno, modro-zeleno-sivo itd. Moderne so torej trobojnice. V enakih barvah, kakor so efekti v blagu, ima elegantna dama tudi modna dopolnila, kakor: šal, klobuk, rokavice, torbico. K besedi se je prijavilo letos tudi križasto blago. Najpečji ugled uživa križasto blago, tkano iz debelih niti, v katerem so s svetlo nitjo označeni kvadrati ali pravokotniki.

Križasto blago je mično za preproste in praktične obleke, za telovnike in za krila. Manj pa je primerno za cele komplete, zato se nosi k obleki iz križastega blaga jopič, plašč, paletto ali kep iz enobarvnega blaga, h križastemu krilu pa gladek angleški jopič ali kratak kep in gladek pullover. Kadar kupujemo za jopič, kep ali paletto gladko enobarvno blago, moramo paziti, da se ne ujema samo v barvi s križastim blagom, marveč tudi v kvaliteti. Zaradi novega efekta se kroji križasto blago izmenoma po dolžini in poševno, vendar večkrat poševno kakor po širini, to pa tudi zato, ker naredi poševno krojeno križasto blago vitkejši videz. K oblekam iz križastega blaga se lepo podajo široki usnjeni pasovi. Vratni izrezi so majhni in preprosti, ko so rokavi precej komplicirani.

Če hočete biti vso pomlad dobro oblečeni, si omislite angleški kostum, ki pa mora biti narejen iz dobrega blaga od prvostopsnega krojača. Lep kostum je najelegantnejši in najpraktičnejši kos damske garderobe. Ker se angleški kostum po modi le malo izpreminja (včasih je jopič malo daljši, drugič zopet krajši, reverji pa večji ali manjši, k-mičasti ali okrogli), zato se pri njem ne sme gledati na sto dinarjev. Saj nam bo za to žrtev izkazoval hvaležnost več sezij. Letos bomo nosile sive, in sicer temne in svetle, temnomodre, sivomodre, zelene in v barvi peska. Nekateri angleški jopiči so si izposodili za izpremembo od svojih francoskih tovarišev oblike žepov, ovratnikov, francosko bluzo itd. Jopiči so precej kratki, segajo samo 20 do 25 cm pod pas. Zapenjajo se na eno vrsto gumbov ali pa na dve. Krila so ozka in ravna in imajo spredaj, da se lahko hodi, eno ali dve globoko zalikani gubi. Pri krilih brez gub pa vidimo kratke zareze — razpore. Pri nekaterih kostumih so krila narejena tako, da se zapenjajo spredaj po vsej dolžini. Ni potreba, da bi imeli k angleškemu kostumu belo srajčno bluzo. Več se nosijo pleteni puloveri v popolnoma drugačnih barvah kakor je kostum, toda ne v kričeh, in pa telovniki iz gladke mehke flanele v barvi, ki je zopet drugačna od barve kostuma. Podobni so moškimi telovnikom, segajo pod pas, oblačijo se čez krilo, zapenjajo pa po sredi, po vsej dolžini, in sicer z majhnimi gumbi. Nekateri telovniki so gladki, nekateri imajo majhne reverje, zopet drugi pa koničaste vratne izreze, ki so dekorativno pošiti na stroj. Če so zapeti visoko k vratu, imajo majhen, okrogel izrez ali pa dečji ovratnik.

Kompleti s tri četrti dolgimi ohlapnimi palettoji se bodo prav dosti nosili letošnjo pomlad. Palettoji so zapeti visoko k vratu in imajo majhne ovratnike. Krila so ozka in ravna. K takemu kompletu se nosi bluzo s pasom v videzu pulovera, sešita iz blaga, iz kakršnega je krilo. Komplet je lahko sestavljen iz preprosto sešite volnene obleke in iz palettoja ali obleke v videzu plašča in palettoja. Taka obleka ima žep, angleški ovratnik in pas, zapenja pa se s preprostimi gumbi iz rogovine ali lesa. Tudi pod plašč, ki spada v letošnjo spomladansko garderobo, se lahko obleče taka obleka. Pod plašč se pa lahko obleče gladko krilo iz enakega blaga, kakor je plašč, in pa pleten pullover, ki je nekoliko daljši kakor lani in se obleče čez krilo in prepaše s pasom. K temnomodremu plašču in krilu oblecite bel pullover, k rjavemu pa pullover v barvi peska.

Dve ali tri štepice, druga poleg druge, je prav mičen okrasek na obleki, zlasti če vzamemo za šivanje primerno debelo nit, ki se v barvi ujema z barvo blaga. Doslej smo videli takšne šive zgolj na domačih ali sportnih oblekah, letos pa krasijo ti šivi tudi svilene in volnene popoldanske in večerne obleke in plašče. Vse je prešito: žepi, ovratniki, robovi pri krilih, dostikrat ves prednji del životka ali rokavi, pa tudi klobuki in ročne torbice. Najbolj preprosti vzorci, kakor ravne črte, vijuge in kvadrati, so zelo dekorativni. Kadar šivamo s tenko nitjo, si označimo vzorec od desne strani in tudi šivamo po desni strani. Drugače storimo, kadar vzamemo za šivanje debelo nit. To nit moramo naviti na vretence, ki ga vložimo v čolniček, pri čolničku pa nekoliko odvijemo napetost, da nit lahko gladko teče. Zgoraj napeljemo navadno nit za šivanje. Ker je nit, s katero hočemo izšiti vzorec, v čolničku, moramo označiti vzorec na levi strani in tudi šivati od leve strani.

Namesto gumbov in gumbic so prišle v modo zaponke, skozi katere se potegne jermenček ali trak. Prav majhne take zaponke se prišijejo na bluze, večje pa na kostume ali plašče.

Za veselo pomlad

Kombiniran kostum s krilom iz črnega ali teget blaga in kari-ranim žaketom, ki se zapenja z okusno zaponko.

Modni spomladanski kostum, kombiniran iz kri-žastega krila in gladkega jopiča. Krilo je krojeno poševno, to pa zato, ker da poševni karo vitkejši videz.

Komplet, sestavljen iz plaščne obleke in tri četrti dolgega paletaja. Paletajo je krojen popolnoma ravno in ima rokave raglan.

Popoldanski kostum, sešit iz temnorjavega žameta. Bluza je iz vzorčastega žameta s svetlo osnovo, vzorec pa v barvi žameta, iz kakršnega je kostum. Spomladanski kostum, sešit iz svetlosivega lahkega sukna. Reverji in zapestniki so pošiti z belim soi-lenim ripsom ali pa s pikejem.

Za delo in dom

Domača obleka, sešita iz enobaronega blaga. Krojena je v celem, veliki ovratnik nadomešča hkrati tudi rokave.

Obleka, sešita iz svetle enobarvne angore. Sedlo in ovratnik sta napravljena iz svilenega žameta. Zaponka in gumbi so leseni. Prijazna dekliška obleka, sešita iz lahkega volnenega krepa. Bluza, ki je podaljšana pod pas, se zapenja spredaj po vsej dolžini z velikimi lesenimi gumbi. Rob pri krilu, žepi, ki so zarežani, in rokavi so obrobljeni s plisirano volano.

Simpatična obleka, ki jo lahko oblečemo za dom, za šolo ali pa za urad. Sešijemo jo iz lahkega volnenega blaga ali pa iz pralne svile.

Domača obleka za hladnejše dni. Sešita je iz vzorčaste flanele. Rokavi so krojeni raglan.

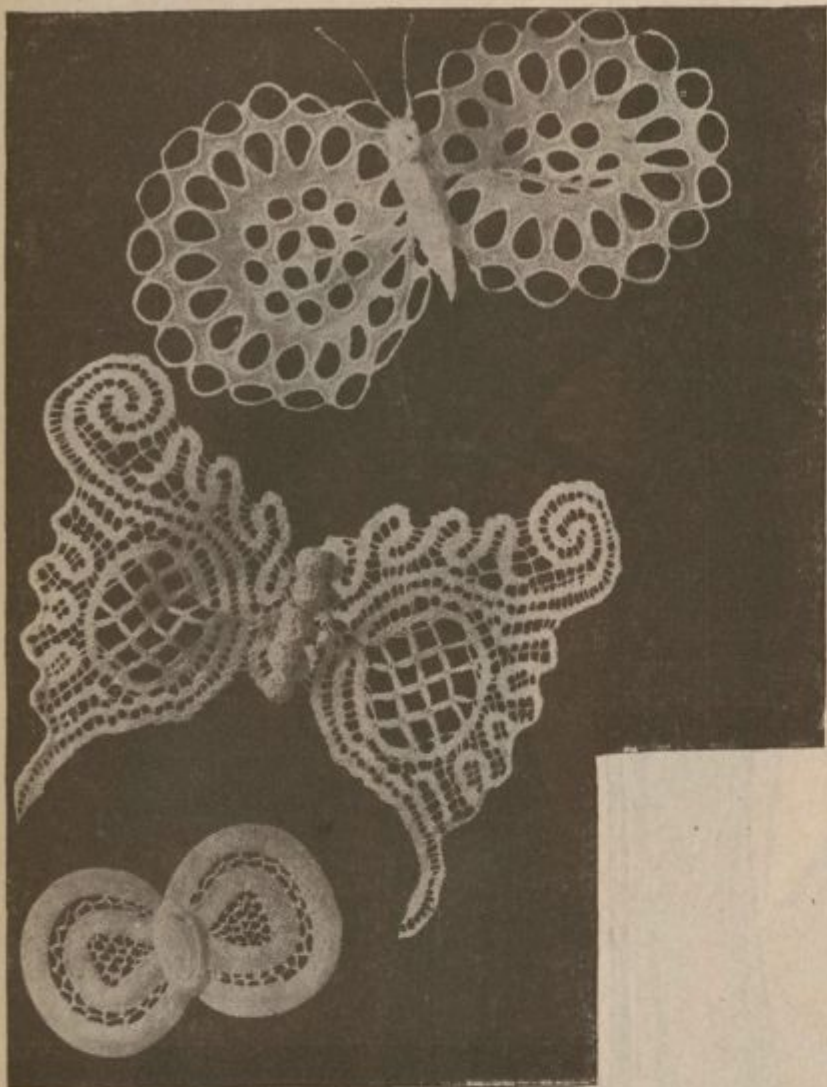
Za nedelje in praznike

Sportna obleka, sešita iz črtastega džerseja. Okrašena je s pisanim šalom in velikimi lesenimi gumbi. Preprosta svilena oblekica, primerna za mlade vitke postave. Okrašena je s plisiranimi volanami v videzu petlje.

Dekliška obleka v videzu plašča. Sešita je iz drobnocrtastega volnenega blaga. Zapijena se spredaj po vsej dolžini, in sicer z velikimi gumbi iz rogovine ali lesa. Ovrtnik in petlja sta iz svilene žameta.

Popoldanska obleka, kombinirana iz karirane in gladkega blaga.

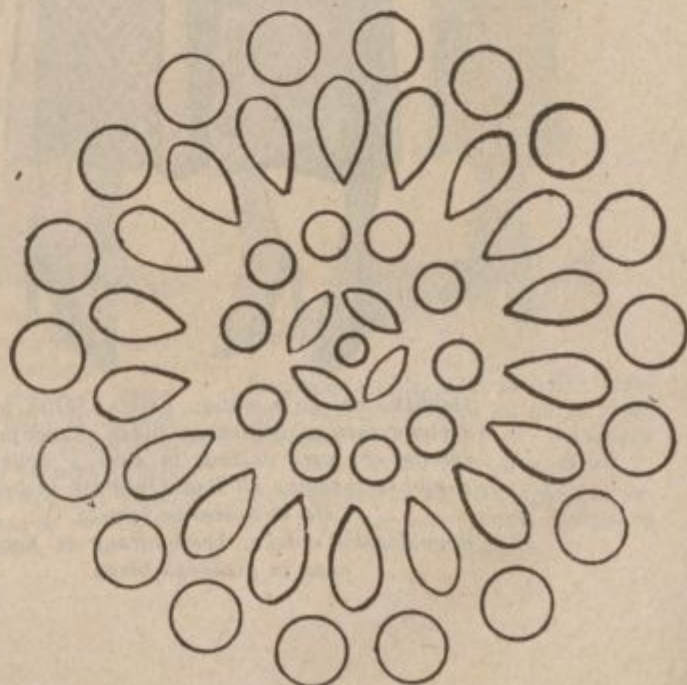
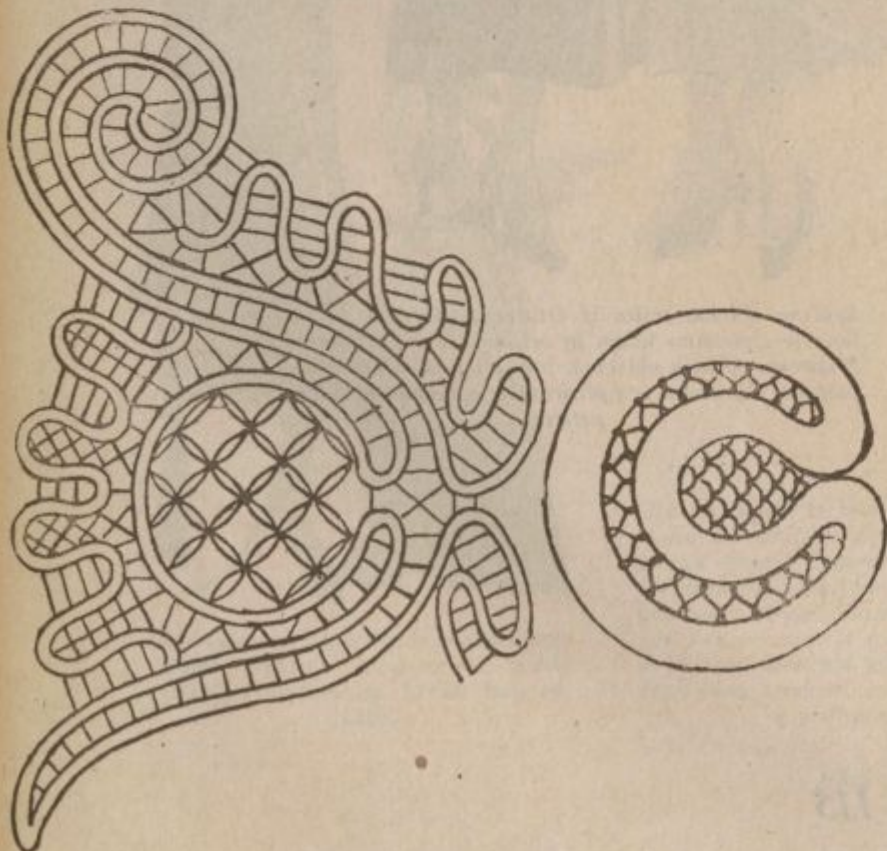
Za

solnčno

pomlad

Ljubek okrasek na pomladanski obleki je takle metuljček. Naredite si lahko, kakršnega hočete, in sicer na batistu v belem luknjičastem vezenju ali klekljanega, lahko ga pa tudi naredite iz ozkih prog žoržeta ali krepdešina, sešitega z ažurjem. Prinašamo načrte za vse tri metuljčke. Izberite si torej tistega, ki vam je najbolj po volji.

Povečani vzorci za metuljčke na pomladanskih oblekah.

To morajo zdržati Vaši zobje:

36 ur čiščenja zob!

V teku enega leta čistite toliko ur Vaše zobe — koliko šele v celem Vašem življenju! Ali se torej ne mora storiti vse, da bo čiščenje zob čim prizanesljivejše?

3 PREDNOSTI

jamčijo za Sargov Kalodont:

1. blaga pena specialnega ustnega mila temeljito čisti zobe tudi tam, kamor ne doseže ščetka.
2. izredno fina sestavina prizanesljivo čisti zobno sklenino.
3. sulforicin-oleat Dra Bräunlicha odpravi polagoma nevarni zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug.

ZATO VZEMI

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Gubice okoli oči.

Gubice okoli oči niso toliko znaki starosti kakor pa znaki presuhe kože. Zato je važno, da damo koži potrebno maščobo.

Zvečer si umijemo obraz s toplo vodo in ga potem dobro obrišemo. Ves obraz si namažemo s kakšno mastno kremo, a samo s takšno, ki ima v sebi vazelino ali pa lanolin. Tista mesta okoli oči, kjer so se nam napravile gubice, namažemo precej na debelo z maščobo, ki se čez noč vpije v kožo. Okoli oči se ne smemo nikoli masirati, ker bi se nam sicer

koža preveč raztegnila in bi se gubice le še bolj poglobile. Če bomo deset dni skrbno mazali obraz, bomo lahko že opazili prve uspehe.

Bledi ste?

Malokateri ženski se prilegajo bleda lica. Skoraj vsaka ženska, ki ima lepo rdeča lica, je videti mlajša, kakor je v resnici. Zato bi morale ženske posvečati nekaj pozornosti svoji barvi. Bledost utegne biti posledica bolezni, slabokrvnosti ali podobnih vzrokov. Lahko je pa tudi posledica pomanjkanja svežega zraka. Uradnice, ki presedijo ves dan v zakajenih, neprežračenih pisarnah, so posebno podvržene bledosti. V tem primeru lahko kaj kmalu odpravimo bledolichnost.

Po uradnih urah morate brez-pogojno napraviti daljši izprehod. Med hojo pazite na to, da globoko vdihavate zrak. Zjutraj in zvečer se umivajte najprej s toplo, potem pa še z mrzlo vodo. Taka menjalna ko-

pel povzroča hitrejši obtok krvi, in lica se kmalu pokrijejo z rdečico.

Prav tako pomaga slabokrvnim tudi veliko gibanja na svežem zraku. Pozimi sicer izprehodi niso Bog si ga vedi kako prijetni, vendar, če smo dobro obuti in dobro oblečeni in če hitro stopamo, se kmalu ogrejemo in ne čutimo mraza tako zelo.

Tisti, ki jim sveži zrak ne pomaga, da bi dobili zdravo rdečo barvo, se naj dajo vsekako korenito preiskati pri svojem zdravniku. Za njihovo bledolichnostjo se gotovo skriva kaka bolezen.

Razen tega pa lahko zakrijemo preveliko bledolichnost s šminko. Vsaka ženska se lahko šminka, samo preveč se ne sme. Ženska, ki uporablja rdečilo za lica in za ustnice, mora natančno vedeti, kje je meja. Če uporabljamo samo malo rdečila in ga pravilno razmažemo po licih in ustnicah, tedaj se ne bo nihče zgražal nad «modo». Samo če smo pri šminkanju nerodni, se nam lahko zgodi, da dosežemo narobe uspeh. Kakor hitro je šminka vidna — ni več lepa!

Lepi kvačkani podložki,
katerih ni nikdar
preveč pri hiši .

Te prtiče izkvačkate lahko iz navadnega belega kvačkanca poljubne debelosti, iz barvaste svilene niti ali pa iz zlate niti. Čim tanjša je nit, tem manjši in finejši bo prtič. — Vzorčki so uporabni seveda tudi za mrežanje.

Če vas boli
 glava ali zob,

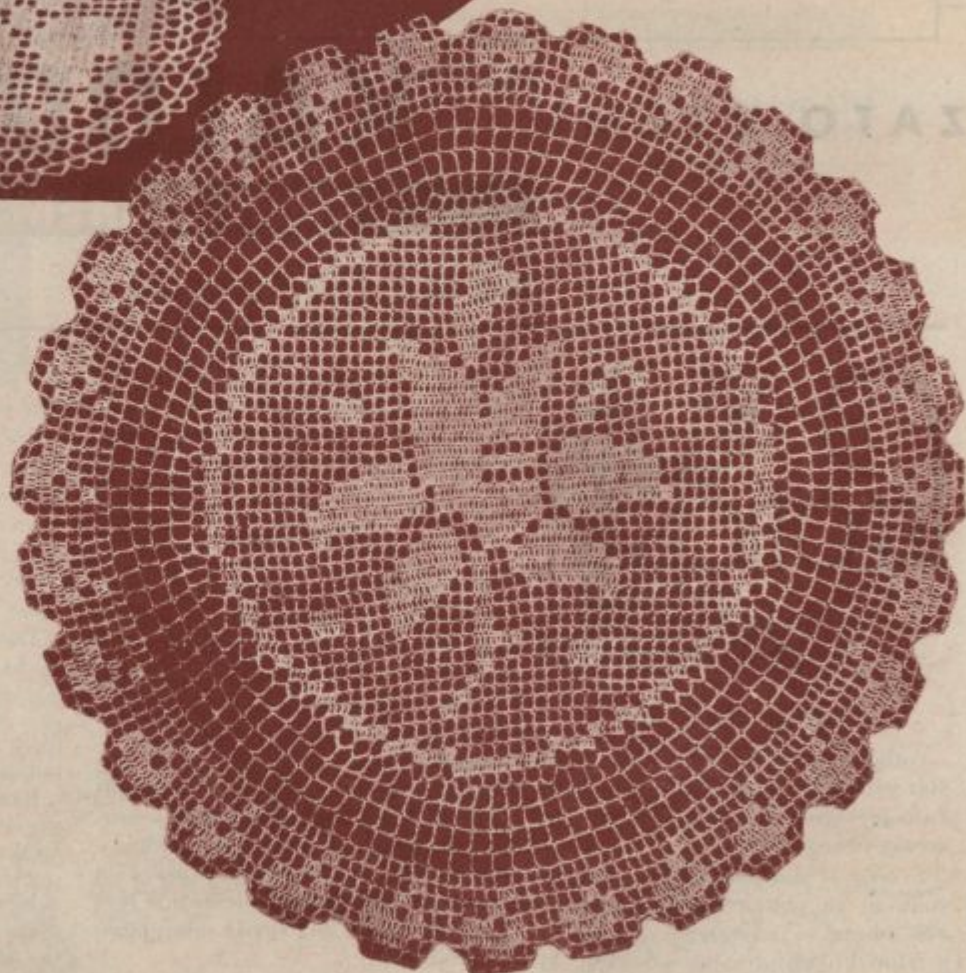
če imate migreno ali neuralgijo,
 vam olajša bolečine

Alcophen
Dr. Wander

Orig. škatlica s 6 cachetsi Din 10.—
 1 kos , 2.—

Dobiva se v vseh lekarnah.

Odobr. pod S. Br. 17.429 z dne 3. oktobra 1932.

ZA POMLAD

lep praktičen voziček in odličen šivalni stroj

Oboje dobite pri nas za majhen denar in proti ugodnim plačilnim pogojem.

S. REBOLJ & DRUG

šivalni stroji — kolesa — otroški vozički. Naročnice popust.

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13, Kolizej.

Tu Vam je

— nova Elida Ideal-krema. Ona je „ideal“ izbirčnih žen. . . jim pomaga, da so zmeraj lepe, vedno negovane, kakor je treba. Zakaj to je novo na njej:

**izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek.**

Ona se vleze takoj v kožo — odpravi, ker ima v sebi „hamamelis virginica“ majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepo.

N O V A

ELIDA

IDEAL

KREMA

Zanimiva statistika.

V Nemčiji, Angliji in Franciji so dognali, da je umrljivost debelih ljudi mnogo večja od umrljivosti normalnih ali pa suhih ljudi. Iz tega je razvidno, da preobilica maščobe slabo vpliva na organizem.

Za primer objavljamo statistično tabelo, ki kaže, koliko ljudi je umrlo za boleznimi, ki so najbolj pogoste.

	suhih	normalnih	debelih
Za kapjo	112	212	397
za boleznimi srca	128	199	374
za boleznimi jeter	12	33	67
za boleznimi ledvic	97	179	374
za sladkorno boleznijo	6	28	136
za rakom	120	144	156

Iz te tabele je torej razvidno, da bi morali mi vsi paziti, da se nam ne nabere preveč maščobe v telesu. Preobilno odebelenje preprečimo z

rednim odvajanjem, s telesnim delom, s sportom in s pravilno prehrano. Napačno je, če se hranimo samo z maščobami in moko. Sadje in zelenjave so dosti bolj redilne za kri in živce, vendar nas pa ne delajo debelih.

Ženske, ki ne utegnejo gojiti sporta, naj izkušajo s pravilno hrano doseči primerno težo. Pravilno je, da se človek vsak mesec tehtja, ker tako lahko nadzira svoje zdravje. Dostikrat je prenašlo shujšanje znak bolezni, ki se je naselila v naš organizem. Prav tako je pa lahko tudi nenadno odebelenje znak bolezni.

A. B.

Vsaka žena je lahko lepa, če skrbi za svoje zdravje.

Vsaka bolezen se takoj pozna na Vašem telesu. Obraz je razoran in poln gub. Barve je sivkastoblede. Koža je podvržena raznim neljubim izpuščajem.

Zato morate skrbeti za svoje zdravje. Telesu je treba novih oživljajočih sokov, da ga naredimo odpornega in zdravega. V ta namen je najboljšo naravno zdravljenje z zdravilnim Planinka čajem, ki je pripravljen po večini iz planinskih zdravilnih zelišč. Dolgoletna izkustva potrjujejo, da je zdravilni Planinka čaj, ki ima v sebi

preizkušene in zdravilne sestavine, najboljši in edini regulator za čiščenje in obnavljanje krvi. Zdravilni Planinka čaj uničuje bolezenske klice, filtrira kri in stori, da lahko in pravilno kroži, zato popravlja ves organizem. Zdravljenje z zdravilnim Planinka čajem, ki naj traja 6 do 12 tednov, deluje posebno dobro pri vseh tistih, ki jim želodec slabo prebavlja ali so zaprti, ki jim čreva slabo delujejo ali so napeti, ki imajo omotico, ki so bolni na mehurju ali trpe na hemoroidih, ki imajo oslabele ali zamaščeno srce, ki so bolni na jetrih, ki imajo nervozo ali ki jim živci nagajajo. Zdravilni Planinka čaj pospešuje slast in deluje posebno dobro pri arteriosklerozi in zasluženju pljuč.

Odraslemu zdravemu človeku udari srce 60- do 80krat na minuto. Bolnemu človeku, posebno vročičnemu, pa udari 100 do 120krat na minuto. Čudno, kajne, da udari zdravemu dojenčku srce 120 do 130krat na minuto? Starim ljudem utriplje srce navadno počasneje.

Nadležno sklenje oči, ki se pojavi zaradi predolgega branja, napornega ročnega dela, časih tudi zaradi slabega sedeža v kinematografih, odpravimo, če si položimo na oči tople obkladke.

Komorni pevec
Alfred Piccaver
drž. opera, Wien.

Alfred Piccaver

**Slavni
pevci
in
umetniki
sodijo:**

„Rad Vam po-
trujem, da so mi Vaše Kaiserjeve
prsne karamele pri kašlju, zagr-
ljenosti in kataru vedno pomagale.“

Wien, 1932.

Alfred Piccaver
drž. opera, Wien.

Mati in šola

O. N. iz V.: Ali traja šolska obveznost res do 16. leta?

Osem let mora vsakdo hoditi v šolo. Po navadi
vpišejo starši otroka v šolo po izpolnjenem 6. letu. Tak
otrok konča po izpolnjenem 14. letu svojih 8 let šola-
nja. Večkrat se pa zgodi, da je 6letni otrok preslabo-
ten za vpis in zato stopi v šolo šele s 7. ali celo z
8. letom. Potem izpolni svojo 8letno šolsko obveznost
šele s 15. ali 16. letom. V tem primeru traja torej šol-
ska obveznost pri deklicah do 15., pri dečkih pa do
16. leta.

Kaj mi je vseč pri možu

Dostikrat berem, kaj pišejo vaše naročnice o svojih možeh. Navadno
ne vedo povedati dosti dobrega. Skoraj vsaka tarna in jadikuje in med
vrsticami lahko vsak here, da le s težavo vztraja v zakonskem jarmu.
Dosti žen poznam in vem, da je večini njih res slabo postlano, vendar
je tudi nekaj takih vmes, ki so našle vse to, česar so iskale, ker niso
imale prevelikih zahtev in si niso delale fantastičnih predstav. Spoznala
sem tudi, da marsikatera žena vse prečno vidi in da rada napravi iz
muhe slona. Ko bi hotele žene resno pomisliti, kaj jim je pri njih možeh
všeč, bi kmalu spoznale, da imajo njih možje tudi dobre lastnosti.

Prav to vprašanje sem si danes zadala in ugotovila, da ima moj mož
vse hvale vredno lastnost. Ta obstoji v tem, da ne »zvoni po toči«. Iz
nerodnosti mi n. pr. pade skleda ali pa kozarec iz rok in se razbije. V
takem trenutku mi ne bo nikoli rekel žal besede. Nasprotno, izkušal me
bo potolažiti, češ, saj ni take škode, bova že nadomestila, in da ni
vredno, da bi si zaradi tega pokvarila dobro voljo. Ali pa: otroku se
zgodi nesreča. Pade in se potolče. V takem primeru bi moj mož prija-
teljice strahovito vzrotil, češ, zakaj ni pazila na otroka, in bi še po-
bitnega in jokajočega otroka zmerjal! Moj mož mi v takem primeru iz-
kuša hitro pomagati, potolažiti otroka in me pomiriti — zakaj dobro ve,
da je meni gotovo najbolj hudo in da stoterno pretrpim otrokove bole-
čine v srcu. To, da se v takih trenutkih tako odločno postavi na mojo
stran, mi štejem zelo v dobro. In po vsakem takem dokazu svoje obrz-
danosti in srčnega čuta, se ga moje srce hvaležno oklene s še večjo
ljubeznijo.

Z. e. n. a.

Kuha in gospodinjstvo.

Na žalost so tudi v dandanašnji
dobi napredka še vedno arhitekti,
ki projektirajo najprej vso hišo,
za kuhinjo pa določijo nazadnje pro-
stor, ki jim kjerkoli preostaja. In
vendar bi ne bilo prav nič težkega
tudi za kuhinjo izbrati primeren pro-
stor, ki bi ustrezal kot delavnica gos-
podinje svojemu namenu. Samo malo
pomisliti bi bilo treba, kako se raz-
vija vsakdanje delo v kuhinji, kate-
rega vrstni red je pač povsod v bistvu
isti, najsi bodo prilike in način živ-
ljenja družine še tako različni.

V kuhinji reveža kakor bogatina je
treba za vsako kosilo in večerjo je-
dila najprej pripraviti, nato skuhati
in nazadnje odnesti na mizo. Ta vrstni
red dela določa že tudi najprimer-
nejši in najsmotnejši talni načrt za
kuhinjo, ki bi se ga moral vsak arhi-
tekt držati in po njem uravnati vse
drugo.

Glavne zahteve tega talnega načrta
so: 1.) ognjišče mora biti postavljeno
tako, da ima zadosti svetlobe, ki ne
sme nikdar padati kuharici v hrbet;
2.) vodovod mora biti blizu ognjišča;
3.) blizu ognjišča mora biti tudi večja
ali manjša miza, na kateri se priprav-

ljajo jedila. Ostala kuhinjska oprava
pa naj bo razmeščena tako, kakor
najbolje ustreza razmeram, vendar
vedno tako, da napravi gospodinja
čim manj nepotrebnih korakov.

Zadnji čas se je je jela vedno bolj
uveljavljati misel po stalnih merah
za kuhinjsko opravo. Upajmo, da ni
več daleč čas, ko bodo vse gospodi-
nje spoznale velike prednosti takšne
oprave. Kuhinjska oprava se bo s
tem prvič pocenila, drugič pa bo
arhitekt veliko lažje napravil smotren
talni načrt za kuhinjo, če se mu ne
bo treba več ozirati na različne veli-
kosti kuhinjske oprave.

Razen ognjišča in vodovoda spada
v kuhinjo še tale oprava, ki si jo
bočemo pobliže ogledati.

Kuhinjska omara. Ta ima
lahko najrazličnejšo obliko in razpre-
delitev. Kuhinjska omara je shramba
za posodje in za špecerijo. Zgornji
del omare je po navadi določen za
špecerijo, ko je spodnji del namenjen
največ za različno kuhinjsko posodo.
Za špecerijo so najboljše primerno
velike posode, ki naj bodo prozorne,
da se takoj vidi, kaj je v njih, ali pa
predali z napismi.

Kuhinjska omara je navadno iz
lesa, zadnji čas so jih pa pričeli iz-

delovati tudi iz kovine (iz jekla in
lesa ali pa samo iz jekla), ki so ve-
liko bolj higienski od lesenih.

Moderna kuhinjska omara naj bo
od odzadaj čimbolj preprosta in glad-
ka, da se ne nabira po nepotrebnem
prah na njej, znotraj pa naj bo ves
prostor kar se da ekonomično izkori-
ščen. Vse police naj bodo urejene
tako, da se lahko predenejo, če je
treba.

Zelo pripravna je nadalje majhna
omarica, ki si jo obesimo nad
ognjiščem ali pa poleg ognjišča in v
katero spravljamo posodo in orodje,
ki ga pri kuhanju največ potrebu-
jemo, da nam ni treba hoditi za vsa-
ko malenkost od ognjišča.

(Dalje prihodnjič.)

Jedilni list za teden dni.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Parmezanova juha
(46). 2. Ajdovi žganci. Kislo zelje.
5. Kompot.

Zvečer: Rižovo meso. Solata.

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha s frita-
ti. 2. Govedina. Pražen krompir.
Gorčična omaka. 3. Vanil-
ni rogljički.

Zvečer: Čespljeva kaša.

Sreda.

Opoldne: 1. Bavarska šara (158).
2. Rezanci z orehi. Kompot.
Zvečer: Musaka (159).

Četrtek.

Opoldne: 1. Ječmenčkova juha z
zelenjavo (17). 2. Mesni zvitek
(rulada). Mešana solata.

Zvečer: Zdrobov zvitek. Kompot.

Oglas je reg. pod S. Br. 23762 od 19. XI. 1934.

Petek.

Opoldne: 1. Fižolova juha z rezanci. 2. Špehovka. Čespljev kompot.

Zvečer: Jajca. Endivija s fižolom.

Sobota.

Opoldne: 1. Mesna juha z vraničnimi žličniki (63). 2. Govedina. Majaronov krompir. Kurnice.

Zvečer: 1. Mrzla riba. 2. Palačinke.

Nedelja.

Opoldne: 1. Rumena juha (22). 2. Napoleonova pečenka (175). Krompirjevi hlebčki (254). Pesa. 3. Pustni krapci.

Zvečer: Pustni krapci. Čaj.

Opomba. Številke v oklepajih pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham».

Za jedi, ki so v jedilnem listu razprto tiskane, prinašamo recept.

Gorčična omaka. Trdo kuhane rumenjake pretlačimo, jim dodamo olja, gorčice, kisa, popra, soli in nekoliko sladkorja in vse skupaj

mešamo 10 minut. Omako postavimo na hladno in jo, preden jo serviramo, potresemo z drobnjakom.

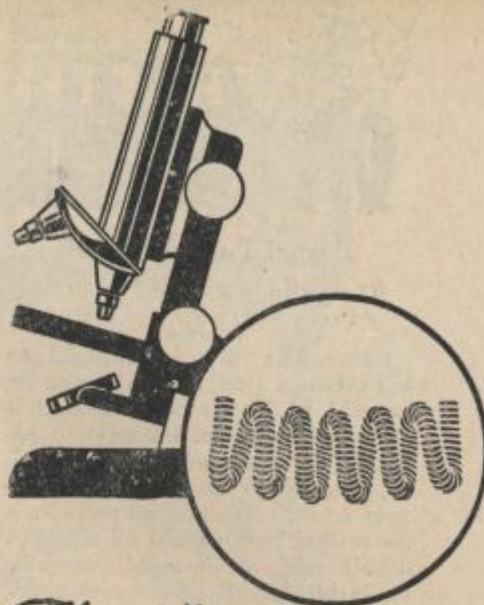
Rezanci z orehi. Napravimo kakor po navadi široke rezance, jih skuhamo v slanem kropu, odcedimo in polijemo z mrzlo vodo. Odcejene rezance stresemo potem na razbeljeno sirovo maslo in primešamo zmletih orehov.

Mesni zvitek (rulada). Več vrst mesa na drobno sesekljam. Tej sekanici lahko primešamo sesekljanih gob ali pa v slani vodi kuhanih stročnic. Vse skupaj namažemo nato precej na debelo na pergamentni papir, zvijemo in pečemo s papirjem vred. Ko je mesni zvitek pečen, ga porinemo previdno s papirja, narežemo na majhne rezine in serviramo.

Vanilni rogljčki. Vzamemo 10 dkg sirovega masla, 1 rumenjaka, 1 zvitek vanilnega sladkorja, 14 dkg moke, 3 dkg poparjenih, olupljenih in zmletih mandeljnov ter 1 žličko ruma. Iz tega naredimo na hitro testo, in to, če le mogoče, v mrzli kuhinji, ker moramo sicer, če postane sirovo maslo mehko, vzeti več moke. Iz testa naredimo potem podolgovat svaljek in ga narežemo na majhne kosčke, iz katerih napravimo majhne, okrogle rogljčke, ki jih spečemo v vroči pečici. Ko so rogljčki pečeni, jih vzamemo s pekače in povaljamo v zmletem vanilnem sladkorju. Ti rogljčki so zelo okusni in se dolgo časa drže.

Majaronov krompir. $\frac{3}{4}$ kg krompirja olupimo in skuhamo v slani vodi. V to vodo zlijemo nato rjavo prežganje, ki smo ga bili naredili iz 8 dkg masti in 8 dkg moke. Potem dodamo za nožev konico majarona, strok česna, za nožev konico popra in prav toliko nastrganega ingverja. Nazadnje pridenemo še na rezine zrezani krompir in vse dobro prekuhamo.

Mrzla riba. Kakršnikoli sladkovodni ribi ostrgamo luske, jo osnažimo in skuhamo (toda ne premehko) v slani vodi, v katero smo dali jušnih korenin, kozarec vina in žličo jušnih dišav. Ko se riba shladi, jo denemo na podolgovat krožnik, pomazemo z majonezo in okrasimo s kumaricami in s trdo kuhanimi jajci, ki smo jih narezali na rezine, z redkvico, kaprami, zvitimi rezinami

Tehnično

znanje

iz znanstvena raziskovanja so brez prestanka na delu. Z velepomembnim izumom nitke, ki je zvita v dvojni vijačnici, je svetlobna množina pri modernih TUNGSRAM D žarnicah občutno povečana. Svetlobna množina je na žarnicah podana v dekalumenih, a poraba toka v wattih.

ŽARNICE

TUNGSRAM D
nitka v dvojni vijačnici - svetlobna množina v dekalumenih

gnjati in jezikom, krog in krog pa obložimo z zeleno solato, ki smo jo bili posebej pripravili z oljem in limono.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč se dobi, ako se uživa

HERSAN čaj

mešanica posebnih zdravilnih zelišč po sestavi zdravnika R. W. Pearssona, zdravnika šefa v Bengaliji (angleška Indija). Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo dokazana velika vrednost **Hersan čaja**, in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih boleznih, pri menstruaciji (menjanju mesečnega perila), migreni, revmatizmu, obolenju obisti, jeter, motnjah v želodcu, zastrupljenju, zapeki, protinu (giht), črevesnih boleznih, hemoroidih, zgagi in pri čezmernem odebeljenju. **Hersan čaj** se dobiva v vseh lekarnah. Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastoj:

Reg. S. št. 14.001 z dne 6. VI. 1934.

„Radiosan“ Zagreb, Kovačičeva ulica 2.

Pozor! Pomlad je tu!

Presadite in pognojite svoje sobne rastline!

Gotovo ima vsaka izmed vas doma kaj cvetlic v lončkih. Če drugega ne, pa vsaj aspárag, aspedistro, kakteje ali sobno smrečico. Izkušnje so pokazale, da se vse sobne rastline bujnejše razrastejo in tudi lepše uspevajo, če jih vsako pomlad presadimo. Na rastlini hitro vidimo, ali je lonček dovolj velik ali je morda prevelik. Če je bil sedanji lonček premajhen, si priskrbimo večjega, in narobe.

Pravilno je, da lonček ni prevelik, ker se v prevelikem lončku korenine rade ognojijo.

Ko smo si pripravili nov lonček, vzamemo rastlino previdno iz starega lončka. Novi glinasti lonček poprej

preplaknemo z vodo, ki se vpije v glino. Staro zemljo presejemo, korenine rastline malo pristrižemo, venar moramo biti pri tem delu zelo previdni, da ne poškodujemo poganjkov. K staro zemlji dodamo nove zemlje, ki smo jo vzeli iz tople grede. Zdaj položimo osnaženo rastlino v novi lonček in jo dobro zagrebemo s pripravljeno prstjo. Takoj nato jo zalijemo z gnojnico. Sama gnojnica bi bila premočna. Gnojnico pomešamo z vodo (vsake pol) in jo precedimo skozi staro sito ali skozi tanko platneno krpico. S to gnojnico zdaj zalijemo rastlino. Dva dni pozneje jo začnemo redno zalivati s prestano vodo in postavimo rastlino večkrat na sonce. Dobro je, da pustimo nanovo pognojeno rastlino dva dni pod milim nebom, da si ne zasmradimo stanovanja. Starejši vrtnarji priporočajo, da zalijemo sobne rastline po enkrat na teden z vodo, v kateri smo umivali meso. Preizkusila sem ta recept na enem aspáragov, vendar ne morem reči, da bi bolj uspeval od drugih, ki sem jih vse leto redno zalivala z navadno prestano vodo.

Teta Špela.

za
30%
Cenejše!

Obstoji samo eden Pyramidon — in to tisti z Bayer-jevim križem. Njegova cena je ravno ena tretjina, pa je to najboljša prilika za vse one, ki ga še ne poznajo, da ga sedaj preizkusijo. Pyramidon gotovo pomaga pri vseh bolečinah, migreni in menstrualskih tegobah.

Pyramidon
TABLET

W. & A. Ziegler, Gießen 22. Oglasi se registrirajo pod št. 1203 od 2. 8. 1934.

Dobra prebava je pol zdravja?

Redno in lahko iztrebljanje ob zapeki in črevesni lenivosti Vam omogoče dražje **ARTIN**.

Dobiva se v vseh lekarnah. Škatlica z 12 dražji Din 8.—. Vrečica z 2 dražejema Din 1.50. Odobreno pod S. Br. 22.115 z dne 12. decembra 1933.

Ali boste sami pridelovali zelenjavo?

Zdaj je čas, da se odločite, ali boste letos sami pridelovali zelenjavo ali jo boste kupovali na trgu. Odločite se že zdaj in priskrbite si o pravem času prostor oziroma vrt.

Po mojih mislih se vrtnarjenje v mestu nikakor ne izplača. Na trgu

dobite vso zelenjavo za tako majhen denar, da je skoraj škoda truda in dela, ki ga terja vrt, če si hočete v potu svojega lastnega obličja pridelati vso zelenjavo, ki jo potrebujete. Tiste, ki živite v mestu in imate zraven hiše tudi košček vrta, si rajši nasadite cvetlice, vrtnice, vijolice in cvetočega grmičja, da bo hiši v okras.

Drugače je pa z gospodinjami, ki živijo na kmetih. Tu mora pač vsaka

sama imeti vrt, ker je drugače v večni stiski za zelenjavo. Vsaka gospodinja pridelala samo toliko zelenjave, kolikor je sama porabi. Če jo pridete torej lepo prositi, naj vam je kaj odstopi, vam jo gotovo pošteno zasoli, tako da jo plačate trikrat dražje kakor v mestu. Pomisliti morate, da taka gospodinja, ki prodaja zelenjavo, nima konkurence, in prav konkurenca je tisto, kar ustvarja zmerne in pravične cene. Posebno jeseni in pozimi se vam utegne zgoditi, da na kmetih niti za drag denar ne dobite zelenjave, ker je pač vsem zmanjkuje. Zato svetujem vsaki gospodinjki na kmetih, da se odloči in začne sama pridelovati vso zelenjavo.

Teta Špela.

Če človeka napade bolezen, ni vsako prvo zdravilo, ki je pri rokah, dovolj dobro, da si organizem pomore. Vzeti je treba res preizkušen lek. Tudi za perilo moramo vzeti v roke čistilno sredstvo izredne čistilne moči in izdatnosti, če hočemo, da bo zopet čisto in belo kakor novo. Zlatorog-ovo milo ne trpi nobene nesnage. Ljudski glas: «Le Zlatorog milo da belo perilo!» se je vedno izkazal kot pravilen. V svojo lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorog-ovo milo!

APOTEKA BAHOVEC

Mr. Bahovčevi

Smreka

BONBONI - PINKHENTON

Mr. Bahovčevi

„Smreka“ bonboni
proti kašlju.

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 12.

Kašelj in hripavost

ublažijo

Mr. Bahovčevi „Smreka“ - bonboni,

sestavljani iz **smrekovega ekstrakta** in **mentola**. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo; kadičcem so pa prijeten pripomoček pri omejitvi prekomerne kaje.

„Smreka“-bonboni služijo pa tudi izvrstno **sportnikom** (smučarjem, turistom in drugim) ter vsem govornikom (profesorjem, učiteljem, advokatom, pevcem itd.).

Radi svoje sestave hladijo usta, **preženejo žejo, razbistrijo glavo** ter delujejo **oživljajoče na živce in razpoloženje**.

Zahtevajte v vseh lekarnah in drogerijah izrečno **Mr. Bahovčeve „Smreka“-bonbone**, ki se ne prodajajo odprto, temveč samo v zaprtih originalnih zavitkih po **Din 3.— in Din 5.—** z napisom:

Apoteka Mr. L. Bahovec,
Ljubljana, Kongresni trg 12.

Lepo in zdravo

kakor to dete bo tudi Vaše, če mu boste dajali vsak dan Ovomaltine. Ovomaltine je pripravljena iz najboljših naravnih proizvodov: iz mleka, jajc in sladnega ekstrakta, in nudi otroškemu telesu vse tisto, kar potrebuje za zdravo rast, in izborne redilne elemente za zgradbo tkiva in kosti v lahko prebavni obliki, ter ima prijeten okus.

Ovomaltine ni nikakršna mešanica!

*Samo z uporabo Ovomaltine dosežete zares
OVOMALTINSKI USPEH!*

*Novi zavitek za deco Din 7-25
mala škatlica „ 13-“*

Malisnice.

V Drobnetovo trgovino pridejo trije otroci.

«Lepo prosim za en dinar malisnic!» reče prvi.

Stari Drobne privleče iz kota lestvo in vzame z vrha omare težko škatlo, polno okusnih malisnic. Potem vzame spet škatlo, zleze na lestvo, položi škatlo nazaj na omaro, zleze nazaj na tla in stopi spet za mizo.

«No, kaj boš pa ti?» vpraša drugega.

«Za en dinar malisnic», se oglasi malček.

Stari Drobne se popraska za ušesom in gre spet po škatlo. Pri tretjem pa je previdnejši in ga takoj vpraša:

«Ali hočeš tudi ti za en dinar malisnic?»

«Ne», odvrne mali modrijan.

Gospod Drobne nese spet škatlo pod strop in se vrne.

«No, pa povej, kaj bi rad imel?» vpraša tretjega.

«Za petdeset par malisnic, gospod Drobne!»

IZNEVERIL

jo je
njen puder!

Včasih je imela blesteč nos, včasih debele plasti pudra, kar je bilo videti še grše. Če bi bila le poznala skrivnost »mat odraza«!

Navadni pudri absorbirajo naravno vlago kože. Potem se kaj hitro pretvarjajo v blesteče testo. Kemiki pa so iznašli način proizvodnje pudra, ki »ne absorbira«. To je patentirani način Tokalona. Zato že enkratna uporaba pudra Tokalona daje baržunast videz nalik rožnatim listom, ki ostane ves dan.

Dražesten »mat odraz« pudra Tokalona Vam bo dal trajno ljubkost tako naravnega videza, da bo ostal puder sam popolnoma neopažen. Recite grdemu blesku zbogom, zbogom za vedno recite debeli in grdi plasti pudra. Kupite še danes škatlo pudra Tokalona.

Kupujte samo blago znanih znamk! Vrednost zlata in dragih kamnov merimo v karatih. Ako je zlat predmet 14-karaten, pomeni to, da vsebuje vsakih 24 gramov 14 gramov čistega zlata. Malo kdo to ve, kadar kupuje dragocenosti, pač pa ve, da je 18-karaten zlat predmet več vreden kakor pa 14-karaten. Tudi žarnice morajo imeti

podatek, ki omogoča, da razločujemo boljše žarnice od slabše. V ta namen je svetlobna množina novih žarnic Tungstram D podana v mednarodnih dekalumenih, a poraba učinka v watih, pri čemer sta svetlobna množina in gospodarnost povečani do 20%, kar omogoča važni izum v dvojni vijačnici zvite nitke. Izmed dveh žarnic

je po kakovosti boljša in gospodarnjša tista, ki oddaja več mednarodnih dekalumenov (Dlm) svetlobe, a troši manjši učinek (w). Oba ta dva podatka lahko čitate na novih žarnicah Tungstram D, katerih nitka je zvita v dvojni vijačnici. Na ta način Vam je že pri nakupu mogoče pravilno presoditi gospodarnost in vrednost žarnice.

Za zimski sport

NIVEA-creme.

Posebno ob hladnih zimskih dnevih je potrebno Vaši koži, če hočete, da Vam ne bo razpokala in postala raskava, močnejše varstvo proti vremenskim vplivom. Natrite zatorej vsak večer, pa tudi podnevi obraz in roke dobro z **Nivea-creme**. Potlej niti ostri in hladni zrak ne bo škodoval Vaši koži, ampak bo ostala nežna in prožna.

Odkod to delovanje? Od eucerita! Prav on dela Nivea-creme tako učinkovito.

J. J.:

Vrtna dela za mesec marec.

Ako si glede sadik navezana sama nase ali pa če hočeš imeti zanesljive sadike, glej, da si jih zdaj vzgojiš. Ob ugodnem vremenu, ugodni legi vrta in ugodnem podnebjju sejemo zdaj že kar na planem. V to svrhu izberemo najbolj prisojen in zavarovan prostor. Zemljo pognojimo, če mogoče, s konjskim gnojem, in sicer s takim, v katerem je malo stelje, a tem več fig. Konjski gnoj hitro deluje. Dober je tudi ovčji, kozji in kurji gnoj. Kdor nima hlevskega gnoja, pa ima slabo vrtno zemljo, naj uporabi umetna gnojila. Pri prekopavanju raztrosi na ar (100 m²) po 1 ½ do 2 kg amonijaka, kalija in superfosfata. Preden seješ, pa raztrosi še enkrat toliko teh snovi.

Setve škropimo malo in samo s segreto (mlačno) vodo.

Zdaj sadimo tudi sadna in druga drevesa ter sadno in lepotečno grmičje.

Vse rastline, ki smo jih bili jeseni ali spomladi vsadili, moramo dobro zalivati z mlačno vodo.

Spomladi tudi cepimo, koščičasto drevje lahko že meseca februarja. Na vsak način pa moramo storiti to zdaj. S cepljenjem ostalega drevja pa se ne mudi in storimo to lahko tudi še aprila meseca.

Rastline trajnice (jagode, beluše, rabarbaro itd.) plitvo prekoplamo, korenine pa pokrijemo z uležanim in suhim (starim) hlevskim gnojem.

Stare trajnice (marjetice, primule itd.) presadimo na nov prostor. Pri tej priliki grmičje razdelimo (razmnožimo).

Liste, kar jih je še ostalo na drevju, oberimo in sežgimo. V njih zvitkih tiči zalega metuljev, iz katere se potem razvijejo škodljive gosenice.

Za pomlad

290.-

šlager te sezone
je damski
trenchcoat

170.-

Elegantni sportni površnik, ki
pristoji vsaki ženi — a je ne-
verjetno poceni

440.-

Apartni površnik za sprehod
v različnih modnih barvah

390.- Elegantni črni popoldanski površnik

TIVAR OBLEKE

Velika tuba

NIVEA
PASTA ZA ZOBE

čudovita po okusu
neprekosljiva v učinku!

Naročnina za list s krajno prilogo in 5 gospodinjstvih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lit 37.—.
Posamezna številka Din 5.—, krajna priloga Din 2.—, gospodinjstvska knjiga Din 30.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, vezava Din 60.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnštvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/L.

Rokopisi se ne vračajo.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.
Predstavniki Miroslav Ambrožič.

Vaša hčerka
bo okrog svoje dvajsete pomladi
dobila ženina.

Takrat bo treba imeti denar pri roki ...

Dala Vam ga bo

,SLAVIJA'

ako se pri njej zavarujete.

*

Naša pisarna za življenjska in
vsa druga zavarovanja

v Ljubljani, Gosposka ul. 11

in vsak naš zastopnik Vam na Vašo
željo razloži, kako se to naredi.

Čim preje, tem ceneje!

Lepo vezana knjiga

bodi kras knjižnice

v Vašem domu!

Take vezave,
od preprostih
do najfinejših,
Vam oskrbi

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

Poizkusite
ta
3-dnevni
recept za lepoto

Kadar se na filmskem platnu pojavi lice
kake lepe filmske zvezde, tedaj ste lahko
prepričani, da zapeljiva lepota njene polti
ni golo naključje. Njena skrivnost je lahko
tudi Vaša. Vaša koža lahko postane prav
tako divna kakor je njena in to v času
komaj 3 dni. Nova krema Tokalon, bele
barve (ni mastna), vsebuje gotove dragocene
sestavine, med katerimi je tudi sveže po-
sneta smetana in olivno olje. Če uporabljate
to kremo enkrat ali dvakrat dnevno, bo do-
bila Vaša koža novo svežost. Krema Tokalon
osvežuje in beli kožo ter hitreje kakor vsa-
ko drugo sredstvo odstranjuje razširjene
znojnice, zjedalce, raskavost in vse druge
kožne napake. Varuje pa tudi pred nesnago
in prahom, osvežuje in čisti kožo ter je tako
najboljša podloga za puder. Poizkusite ta eno-
staven recept še danes in brez skrbi boste lah-
ko primerjali svojo polt s poltjo filmskih zvezd

**Pri vsaki iedi, kjer je potrebna čebula, upo-
rabljajte sedaj**

Cepo.

Pristna pražena čebula, pripravljena za takojšnjo uporabo!

«CEPO» dodajte vselej, ko je jed še salita!
«CEPO» zahtevajte pri svojem trgovcu!
«CEPO» shranite na suhem prostoru!

Otroško perilo mora biti posebno čisto!

Otroško perilo je šele tedaj res čisto, ako je oprano tako, da ne zaostanejo v njem nobene kali. Zato je ravno za otroško perilo Schichtov Radion tako izvrstno pralno sredstvo. Pri kuhanju razvija na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo, ga temeljito operejo in uničijo vse bolezenske kali.

Kar je dobro za otroško perilo, velja seveda še v večji meri tudi za vse drugo perilo v gospodinjstvu in družini.

SCHICHTOV
RADION
pere vse higijenično čisto